

Déli Hírlap

A bánsági magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRÉ
 vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
 I., Bratlanu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1933.) Telefon: 28—10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
 felelős szerkesztő.

Szakítás a múlttal

Teljesen szakítunk a múlttal, — mondotta Manoilescu külügyminiszter a német távirati iroda bucurestii munkatársának és ebben a kijelentésben egy egészen új világrend Romániában való megteremtésének ígérete rejlik. Könyvnyűnek látszik ez a szakítás, ha azonban a dolgok mélyére pillantunk, akkor elkerülhetetlenül szemünkbe tűnik és értelmünkbe vág ennek a szakításnak minden nehézsége. Az egyén, a család, a közölet és így az állam, mint legnagyobb közjogi és társadalmi közölet élete bizonyos eszmékben, ideákon, világszemléletben épül fel. Így volt és így van ez természetesen Romániában is, ahol a fejedelemségek egyesülése, az állam függetlenségének megalapítása óta az államvezetés bizonyos irányvonalat mutatott. Ez az irányvonal a demokratikus eszmék megvalósítását szolgálta, de bizonyos tekintélyi veletásokat is tüntetett fel. A világháború után újabb és újabb áramlatok jelentkeztek a közöletben és ezek hatása természetesen nem maradhatott nyom nélkül. Sokszor a kiméletlenségig fajult pártharcok jellemezték a politikai életet, amelyek hét év előtt Duca, majd a múlt évben Calinescu miniszterelnök tragikus halálához vezettek. A középpártok sokáig két szélsőség között hanyódtak, amíg Öfelsége erélyes és erős kézzel véget vetett a pártharcoknak azzal, hogy ezeken feloszlásával a Front, majd a Nemzet Pártjának inauzurálásával az egypártú rendszert teremtette meg. Ez előkészítette a talajt ahhoz, ami a német birodalom nagy nyugati győzelmé után szükségszerűen bekövetkezett: Románia csatlakozása a tengelyhatalmak politikájához.

Romániának ez a csatlakozása parancsolóan magával hozta az egész politikai rendszer megváltozását. Ennek keresztülvitele az új kormány feladata. Nem volt még kormánya az országnak, melynek nehezebb és felelősségteljesebb feladat jutott volna osztályrészüll, mint a mostani kabinetnek. Az összes előző kormányváltozások csak annyit jelentettek, hogy az egyik párt uralmát egy másik párt uralma váltotta fel. Ma más a helyzet, mely az előzővel össze sem hasonlítható. Teljes szakítás a múlttal, — ebben a rövid mondatban foglalta össze a külügyminiszter a jövő irányát és a kormány programját. A programnak ez természetesen csak negatív része és magában foglalja azt a célkitűzést, hogy mit nem szabad és mit nem akar csinálni a jövőben. Megszűnik végleg az egyes politikai pártok és klikkek egymás ellen folytatott harca a hatalomért. A hatalom birtoklása nem lehet öncél, hanem csak eszköz az ország és a népmilliók érdekeinek szolgálatára. Megszűnik az a lealázó állapot, — mennyire lealázó volt, csak most látjuk —, hogy az országot idegen nagyhatalmi érdekek szolgálatában járszallagon akarják vezetni és ennek első nyilvános dekrétálása a Népszövetségből való kilépés volt.

Posztív irányban Románia lekötötte magát a tengelyhatalmak külpolitikájához és azt a szellemet akarja meghonosítani, mely a nemzeti és a szociális gondolat jegyében áll. Ennek következtében meg kell szűnnie a plutokrata befolyás érvényesülésének és a társadalmat az igazság és egyenlő jogok szellemében kell átszervezni. Hogy ez nem történik máról-holnapra, hogy lesznek zökkenők és tornyosulnak nehézségek, nem szenved kétséget. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy egészen új világot kell teremteni. Ezt az új világot jelenti be a külügyminiszter, amikor azt mondja, hogy Románia politikája mostantól kezdve teljes szakítás a múlttal. És ha itt tartunk, akkor szólni kell arról is, hogy miként történjék ez a szakítás. Nem az ellentétek felkeltésének, hanem megszüntetésének ideje ez. Nem

Románia magyar lakosságához!

A kormány és a „Nemzet Pártjának“ vezetőségével történt megegyezés alapján magyar testvéreink beiratkozása a „Nemzet Pártjába“ később megállapítandó időpontban fog történni.

Az erre vonatkozó utmutatások kellő időben tudtul fognak adatni.

Kolozsvár, 1940 július 15.

Bánffy Miklós

a Romániai Magyar Népközösség elnöke

Az olasz lapok szerint Churchill álláspontja — büntény

Törökországban még mindig hangoztatják az angol barátságot

Rómából jelentik: A Popolo di Roma foglalkozik Churchill legutóbbi beszédének azon részével, amelyben a brit miniszterelnök bejelentette, hogy valamennyi várost, a fővárost is beleértve, védeni fogják és inkább valamennyi pusztuljon el, semhogy ellenséges kézre kerüljön. Az olasz lap megállapítja, hogy ez az álláspont büntény a lakosság és az illető városok ellen.

Istanbulból jelentik: Churchill beszéde mély benyomást keltett a török sajtóban és a hétfőn megjelent lapok első helyen foglalkoznak ezzel a beszéddel. A lapokban megjelent Churchill fényképe is az első oldalon és nagybetűs címek alatt hozták a pontos szöveget. A törökök bizalmas Nagybritannia győzelmében napról-napra nő — írja a Reuter-ügynökség istanbuli tudósítója. Salcin, az ismert török köziró a Jeni Sabehban ezeket írja:

„Mi Angliának barátai vagyunk, mert a török nemzet érdekei szoros összefüggésben állanak Nagybritannia érdekeivel. Sem Anglia, sem Franciaország nem fenyegetik Törökországot és támogatásuk gazdasági, pénzügyi és politikai szempontból csak előnyös lehet. Ha a jelenlegi egyensúly felborul, az ambiciózus európai államok Európára kényszerítenék egyeduralmi törekvéseiket és akkor Törökország rabszolgaságba kerül. A török nép meg van győződve arról, hogy angol szövetségétől a lehető legnagyobb mértékű segítségben részesülhet. Amíg Nagybritannia ellenáll, Törökország nyugodt lehet, hogy nem esik támadás áldozatául. Anglia győzelme pedig biztosítaná Törökországot arról, hogy sértetlenül kerül ki a jelenlegi válságból és utána még jobban megerősödik.“

(Rador.)

vádaskodást jelenthet a múlttal szemben, nem felelősségrevonást, hanem az új idők új szellemében való építő munka rendszeresítését. Nincs idő arra, hogy — amint a Románia írja legutóbbi számában — a politikában kiöregedettek, vagy az új politikai ugródeszkák akrobatáinak mutatványvaiban gyönyörködjünk.

Ezrével vannak, akik szívet-lelékkel csatlakoznak az új rendszerhez, olyanok is, akik bizony kényszerűségből, vagy mert nem is volt más lehetőség, a régi világot szolgálták munkájukkal. Ezeket mind kikapcsolni a munka útjából azt jelentené, hogy — a múlt szigorú vizsgálata mellett — alig maradna az ére állított ember. Azt is jelenti ez, hogy az átépítésnek, ha fokozott ütemben is, ha gyorsabban is, de bizonyos átmenet mellett kell történnie. Nem romokon akarunk építeni, hanem a meglévő alapokon új, egészségesebb életet teremteni. Az osztó igazság jegyében. Megadni mindenkinek azt, ami az állam érdekeinek sérelme nélkül lehetséges. Romániának egyik nagy államférfia hangoztatta ezt a tételt csaknem húsz esztendő előtt a nemzetkisebbségi kérdéssel kapcsolatban

Mert az új totalitárius államban ez is új megoldásra vár. Nehezen egyeztethető össze, ha Olaszországot, vagy Németországot tartjuk szem előtt, mert ezekben az államokban nemzetkisebbségek csak elenyésző kis számban élnek. Tehát a tengelypolitikához való csatlakozás nem jelentheti, hogy az ott bevált intézkedéseket egyszerűen lemásolják. Hivatatos és felelős ténnyezők ki is hangsúlyozták, hogy erről nincsen szó. Totalitárius alapon, de a román sajátos viszonyok figyelembevételével mellett kell újra rendezni az életet. Mi reméljük, hogy az egyenlő igazságnak ebben az új korszakában a magyarság is megtalálja majd azt a helyet, mely nemcsak számárányánál, hanem nemzeti sajátosságainál, a benne rejlő értékeknél, múltjánál és a jövőt biztosító tulajdonságainál fogva, méltán megilleti. Totális egészet jelent. A totális politikai nemzet az egész politikai nemzetet jelenti, tekintet nélkül a nemzetiségre. Ebben a totális politikai nemzetben a nemzetkisebbségeknek is szerepük van, melynek betöltését a kormány bölcsességének kell lehetővé tenni. Reméljük, hogy lehetővé teszi,

Londont nem tekintik nyílt városnak

Anglia leszerelte az egyiptomi hadsereget

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentése

Rómából jelentik: A Popolo di Roma vezető cikkében megállapítja, hogy Anglia uralmának legvilágosabb óráit éli. Az angol kormány vezetőinek legutóbbi nyilatkozatai arra mutatnak, hogy

maguk is tisztában vannak országuk kétértelmű helyzetével.

Különösen erre mutat Churchill miniszterelnöknek az a legutóbbi véleménye, hogy Londont szűkség esetén házról-házra védik és nem törölnék azzal sem, ha a világváros a végén romhalmazzá válik. Ez különösen érdeklí Németszágot és ebből Berlinben azt a következtetést vonják le, hogy

London nem tekinthető tovább nyílt városnak.

De érdeklí ez az angol főváros lakosságát is, a melynek számára ezek szerint nincs más választás, mint a halál. Európa ma már a szárazföldi államok egységes tömbjévé alakult át, amelynek mostani korszakát új szellem hatja át.

Az angolok felhasználják az egyiptomi támpontokat

Berlinből jelentik: A Berliner Börsenzeitung foglalkozva az Olaszország és Egyiptom között fennálló jelenlegi viszonytal, megállapítja, hogy Halifax külügyminiszter nem mondott igazat, amikor azt állította, hogy maga az egyiptomi nép kérte a kormány lemondását, hogy ezáltal az Angliával szembeni kötelezettségeknek eleget lehessen tenni. Az egyiptomi népek és Faruk királynak semmi oka sincs rá, hogy Anglia segítségére siessen, mert Egyiptomnak a brit kormány által kért leszerelése az ország lealacsonyítását jelenti.

A brit parancsnokság egyébként a Líbia elleni harcokban használja az egyiptomi támpontokat.

Ez a tény Olaszország részéről ellenintézkedéseket eredményezett, amelyekről az olasz kormány szívesen lemondott volna. Ezt különben Mussolini miniszterelnök még a háború megkezdésekor kijelentette. Ha azonban az egyiptomi

Halálra van ítélve minden békekisérlet

Kopenhágából jelentik: A Berlinska Tiden című lap azt írja, hogy Anglia és a tengelyhatalmak közötti közvetítésről szó sem lehet. Ha a békekötésre kísérlet is történne, ez már eleve balsikerre van ítélve. Ilyen körülmények között az európai háború utolsó fejezetéhez közeledik.

Emden bombázása

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda szerint az angolok július 14-én azt jelentették,

Olasz előnyomulás Kenya irányában

Rómából jelentik: A kedden kiadott hivatalos harctéri közlemény megállapítja, hogy a tegnapi jelentésben közölt brit torpedóromboló elsüllyesztése annak a szerencsés találkozásnak eredménye volt, amely egy olasz tengeralattjáró és hat ellenséges hadihajó között történt. Az olasz tengeralattjáró nyomban megtámadta a hadihajók között lévő torpedórombolót, amelyet el is süllyesztett.

Az olasz repülők kedden bombázták Haifa környékét, ahol az angol hadsereg számára rendkívül fontos közlekedési berendezések találhatók. A repülők megtámadták a finomítókat és egyéb berendezéseket. Több helyen robbanásokat és

A brit birodalom, ha folytatni akarja a háborút, elpusztul

és semmi esetre sem tudja megátolni azt az áramlatot, amely Európában uralkodni fog. Német politikai körökben is az a vélemény, hogy

Londont lehetetlen tovább nyílt városnak tekinteni.

ANGLIA BEISMERI A KERESKEDELMİ FLOTTA NAGY VESZTESEGET

Londonból jelentik: Az angol tengernagyi hivatal összefoglaló közleményt adott ki az elmúlt héten történt hajóvesztésekről és ez megállapítja, hogy a múlt héten nagyobb kereskedelmi hajótér vesztett el, mint az előző héten. A közvélemény szerint

a német tengeralattjárók és a légi erők e hét alatt 114.000 tonna kereskedelmi hajótér süllyesztettek el,

ebből 13 gőzös 73.000 tonnatartalommal angol hajótér volt, míg a többi szövetséges, illetőleg semleges hajó volt.

kormány megengedi támpontjainak felhasználását, úgy nem Olaszország lesz felelős azokért a következményekért, amelyek ebből a helyzetből adódnak.

LESZERELIK AZ EGYIPTOMI HADSEREGET

Rómából jelentik: A Messagero athéni jelentése szerint a múlt napokban Kairóból olyan értesülések érkeztek, hogy

az angol kormány az egyiptomi kormánynak az egyiptomi hadsereg leszerelését és a hadianyagoknak az angol csapatok számára való átadását javasolták.

Közismert dolog, hogy az egyiptomi hadsereget az angolok szerelték fel. A lap szerint Anglia azért akarja leszerelni az egyiptomi hadsereget, hogy könnyebben rákényszeríthesse az országra akaratát és hogy Egyiptomot minden önállóságától megfosssa.

hogy az angol légi erők július 13-ról 14-re virradó éjszaka Emden város ellen intézett támadásuk különösen sikeres volt. Az angol közlés szerint fontos katonai célpontokat, hadianyaggyárat és raktárépületeket bombáztak jó sikerrel. Ezzel kapcsolatban német részről megállapítják, hogy a kérdéses időben angol repülők tényleg megjelentek a város felett és a város köré 36 bombát dobtak le. Több ház összeomlott, 5 ember életét vesztette és tizenhatan megsebesültek, de semmi más katonai jellegű kár nem volt.

vízeket idéztek elő. A hatalmas lángnyelveket a távozó olasz repülők még messziről is jól látták. Tobruk vidéken az angolok kezdtek légi támadást, eredményt azonban nem tudtak elérni. Egy repülőgépet lelőttünk, míg személyzete fogságba esett. Délkelet-Afrikában az olasz csapatok elfoglalták Suteila, Terkala és Danissa helységeket, úgyhogy Kenya irányában a frontot 300 kilométerrel megrovidítették. A Rudolf vidékén egy ellenséges támadást a bennszüött lakosság segítségével visszavertünk.

Londonból jelentik: A brit admirális közli annak az öt tisztnak és ötvennégy matróznak a névsorát, akik a június hó végén bejelentett

Grampus nevű elsüllyesztett angol tengeralattjáróval együtt elveszték. A matrózok között egy kínai is van.

ÚJABB HAJÓELSÜLLYESZTÉSEK A LA MANCHE CSATORNÁBAN

Berlinből jelentik: A német vezéri főhadiszállás jelenti: Egyik tengeralattjárónk 26.600 tonna ellenséges kereskedelmi hajótér elsüllyesztését jelent. Egy másik tengeralattjárónk egy erősen védett hajókaravánból 9.000 tonnás hajót lőtt ki. A július 15-én megismertelt légitámadások során a La Manche csatornában haladó kereskedelmi hajóegységekből 3 összesen 18.000 tonnányi úrtartalommal rendelkező angol kereskedelmi gőzöst süllyesztettünk el, míg öt másik ellenséges kereskedelmi gőzös a bombatalálatok következtében megsérült. Légierőnk újabb ismét több kikötői berendezést, repülőtérrel, valamint egy repülőgép gyárat támadtak meg. A ledobott bombák sok tüzvész és robbanásokat okoztak. Az angol repülők Észak- és Nyugat-Németszágot több helyen bombákat dobtak le, anélkül, hogy kárt okoztak volna.

LESZERELTEK A HOLLAND HADSEREGET

Amszterdami jelentik: A DNB közli, hogy a holland hadsereg legnagyobb részét leszerelték. Azokat a katonákat, akiket a jelenlegi körülmények miatt nem tudnak lakóhelyükre visszahozni, az ország érdekében történő közmunkákban használják fel. Németszágnak a nemzetközi jog értelmében a háború befejezéseig módjában állna foglyokat visszatartani, megengedte, hogy ezeket is Hollandia újjáépítésének munkájánál felhasználják.

TUNISZ HÚ A PETAIN-KORMÁNYHOZ

Vichyből jelentik: A tuniszi bey táviratot intézett Petain marsallhoz és ebben biztostja úgy a maga, mint a tuniszi lakosság nevében a legteljesebb támogatásáról. Marquet belügyminiszter az algéri polgármestertől kapott táviratot és ebben leszögezi, hogy Algir város tanácsának tagjai egyhangúan magukévá teszik a francia belügyminiszter kijelentéseit és teljes bizalmukról biztosítják Petaint és a francia kormányt.

Rabathból jelentik: A Stefani olasz hírgyűnökség közli, hogy az északafrikai legfőbb francia parancsnokság kérte a tuniszi, algéri és marokkói katonai parancsnokságokat, hogy a francia csapatokat szereljék le. A franciaországi katonákat nyomban hazaszállítják, amint ezt a közlekedési viszonyok lehetővé teszik.

MAROKKÓT ÉHINSÉG FENYEGETI

Tangerből jelentik: Francia-Marokkóban a helyzet egyre súlyosodik. A nehézségek főként az élelmiszerellátás terén mutatkoznak. Észak-Afrika a fegyverszünet megkötése óta úgyszólván teljesen el van zárva a világtól és így természetesen az élelmiszerbeszerzési forrástól is, mert az angol hadihajók áttörhetetlen látszó blokádtal tartják. A francia hatóságok minden erőfeszítést megtesznek, hogy legalább a fehér lakosság jusson élelemhez.

HUSZ BOMBÁT DOBTAK HAIFARA

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség közli Jeruzsálemből: Az ellenség tegnapi támadása alkalomával husz nagyméretű bomba esett Haifára és annak környékére. A kár azonban csekély.

LEHETETLENNE TESZIK A FÖLDKÖZI TENGERI ANGOL FLOTTAK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉT

Newyorkból jelentik: Sterling tengernagy a Newyork Timesben az olaszok földközi-tengeri fölényéről ír. Megállapítja, hogy az olasz légierő lehetetlenné teszi a gibraltári és alexandriai angol hadihajók mozgási lehetőségeit. Az angol hajóegységek — írja az amerikai tengernagy — képtelenek eljutni a Földközi-tenger középső részére, amely állandó olasz ellenőrzés alatt áll és így az olasz kikötők elleni offenzíva már most teljesen kilátástalannak mutatkozik.

NÉMETSZÁG NEM HASZNÁL MÉRGESGÁZOKAT

Rómából jelentik: Az olasz sajtó csatlakozik a német sajtónak felhőborodásához ama angol propagandával szemben, mintha a német územekben napi 21 órai munkával mérges gázokat állítanak elő, amelyeket az Anglia elleni offenzívájánál akarnak felhasználni. Az olasz lapok hangoztatják, hogy a háború eddigi története bebizonyította, miszerint Németszágnak nincsen szüksége mérges, vagy főtt bombák használatára, mert a diadalmas német hadsereg Nagybritanniában is legőz győzni minden elébe tornyosuló akadályt az eddigi harci eszközök felhasználásával.

Ultimátumszerű békefeltételeket kap Anglia

Zürichből jelentik: A Neuer Zürcher Zeitung római tudósítása nyomán nagy feltűnést keltő cikket ír. A cikk szerint

a nagy offenzíva megindulása előtt a tengely hatalmak Angliával ultimátumszerűen közölni fogják az utolsó békefeltételeket.

A békeajánlat megtétele előtt, mint azt a svájci lap római tudósítója megbízható forrásból megtudta, Ciano gróf olasz külügyminiszter újabb tanácskozások lefolytatása céljából ismét Berlinbe utazik.

ANGLIÁBAN ELTAVOLITJAK AZ ÚTJELZŐ TÁBLÁKAT

A Livornóban megjelenő Telegrapho című lap vezércikkében a legújabb angol védekezési rendszerrel foglalkozik, amelyet a német támadásokkal szemben létesítettek. Az angol kormány ugyanis

elrendelte, hogy Közép-Angliában valamennyi útjelző táblát eltüntessenek, nehogy a német ejtőernyősök, vagy motorkerékpárosok azok révén tájékozódhassanak.

Az olasz lap megjegyzi, hogy egyrészt nevetésszerűen naiv az angol kormány ez a védelmi intézkedése, másrészt az országúti forgalomban már eddig is súlyos zavarokat okozott. A német csapatoknak — írja a Telegraph — nincsen szükségük az angol útjelző táblákra, miután azok pontos térképekkel felszerelve érkeznek majd a szigetországba.

A németek hidegvérrel fogadják az angol légitámadásokat

Berlinből jelentik: Von Schreiber ezredes, a birodalmi passzív légvédelem főparancsnoka a Deutsche Allgemeine Zeitungban nagy cikket ír. A főparancsnok a cikkben megállapítja, hogy a Nyugat-és Észak-Németországban megismétlődött angol légitámadásokkal szemben a birodalmi passzív légvédelem tökéletessé és kiválóttá nyújtott. Ugyanakkor a német lakosság magatartása sem hagyott kívánnivalót és általános az a meggyőződés, hogy az angol légerők Németországot soha nem győzhetik le. Az ezredes tapasztalatai szerint

az angol légitámadások alkalmával a birodalmi lakossága teljes hidegvérrel viselkedett, sőt mi több, könnyelműséggel határos nemtörődöm-séget mutatott. Az az erkölcsi ellenálló erő — fejezi be cikkét von Schreiber ezredes, — ami a német néphez él, minden angol támadással szemben szilklaszilárd védelmet alkot.

ANGOL REPÜLŐK NEM TAMOGATTAK A BELGÁKAT

Washingtonból jelentik: A ma reggel megjelent amerikai lapok a Fehér Ház mellett akkreditált belga követségnek hivatalos cáfolatát közlik. Az amerikai belga követség

visszatartja az angol propagandának azt a híresztelést, mintha Belgium legyőzetését és a szövetséges francia hadsereg összeomlását belgák árulása idézte volna elő.

Belgium elpusztulását — mondja a hivatalos cáfolat — nem árulás okozta. hanem a német hadsereg harcászati és taktikai fölénye, de nem utolsó sorban az az körülmény, hogy

az angol repülőek egyáltalában nem részesítettek támogatásban a barcoló belgákat.

Belgium harcolt — írja tovább a belga követség cáfolata —, miközben a szövetségesek már réges-rég Dünkirchennél voltak, ahelyett, hogy segítettek volna és ezért határozta el magát Lipót király, hogy a további oktan vérontásnak elejét veszi és bebiztosítja az ellenségeskedést.

LEGENDA AZ ÖTÖDIK HADOSZLOPRÓL

Washingtonból jelentik: A Washington Post az úgynevezett ötödik hadoszlopról vezércikket ír, amelyről megállapítja, hogy tulajdonképpen nem egyéb, mint kitalált legenda. Ugyanakkor azonban hozzáfűzi, hogy ezzel az ötödik hadoszloppal kapcsolatos hírek nagyon károsak az amerikai erkölcsi felfogásra és aláaknázzák az USA egyébként nyugodt közvéleményét.

A megszállott területekről visszahívják a külföldi képviselőket

Stockholmból jelentik: A svéd kormány Oslo-ból, Hágából és Brüsszelből diplomáciai képviselőit visszahívta. A követekkel együtt a követségek személyzete is elutazott. A jövőben ezeken a helyeken Svédországot csupán konzulátusok képviselik.

A Svájci Távirati Iroda jelentése szerint a szövetségi tanács elhatározta, hogy a brüsszeli és a hági követségek működését beszünteti és úgy intézkedett, hogy a követségi épületekben a konzulátusok irodáit rendezzék be.

Őfelsége a Király a menekültek rendelkezésére bocsájtotta a királyi alapítványok épületeit

Bucurestiből jelentik: Őfelsége a király legmagasabb óhajának megfelelően a királyi alapítványok az állami muzeumokat és az alapítvány műhelyeit, valamint lakóházaikat, a menekültek rendelkezésére bocsájtotta. A királyi alapítvány lakóházaiban a menekültek ingyenes lakást, világítást és vizszolgáltatást kapnak. Elemezésükről külön gondoskodnak. Az alapítványok igazgatósága arról is gondoskodik, hogy a menekültek régi mesterségüknek megfelelő foglalkozáshoz jussanak, így az alapítvány textil-

műhelyei a menekülteket különböző szerszámokkal és nyersanyaggal látták el és az egyes munkacsoportokat úgy állították össze, hogy lehetőleg egy falubeliek legyenek együtt. A menekültek olyan árukat készítenek, amelyek könnyen eladhatók. Az állami muzeumok és az alapítványi kertek kiválóan alkalmasak angoranyúl tenyésztésre, ezért ebben a foglalkozási ágban is nagyszámú menekült nyert elhelyezést. Július 20-tól kezdve az állami muzeumok látogatói 6 lei pótdíjat fizetnek a menekültek javára.

Japánban új nemzeti kormány alakul

Joani miniszterelnök lemondott. Angol tiltakozás a délkeleti partok blokádja ellen

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentesei

A mai napon megszűnt a „sejukai“ politikai párt, amely negyvenegy esztendőn keresztül irányította Japán bel- és külpolitikai életét.

Japán politikai köreiből a közeli órákban várják az új egységes nacionalista katonai párt megalakulását,

amelynek Konoye herceg, volt japán miniszterelnök lenne a vezetője.

Tokióból jelentik: Ma reggel Joani minisz-

terelnök elnöklete alatt álló japán kormány benyújtotta lemondását a mikádónak.

Mielőtt Joani miniszterelnök a kabinet lemondásának bejelentése céljából a császári palotába hajtatott volna, hosszabb megbeszélést folytatott Hata tábornok hadügyminiszterrel. A tábornok közölte Joanival, hogy a japán hadsereg és hadiflotta főparancsnokai teljesen új és gyökeresen megváltozott politikai orientációt követelnek.

Elparancsolták az idegen hajókat a kínai kikötőkől

Sanghaiból jelentik: Miután a japán hadvezetőség és flottaparancsnokság már hétfőn elhatározta, hogy a Hancsau-Golf áram kikötőit blokád alá veszi, illetve azok ellen támadást intéz, kedden reggel a japán hadihajók a szóbanforgó kikötők előtt megkezdtek bevezető hadműveleteiket. A japán hatóságok közölték az ott horgonyzó angol kereskedelmi hajók parancsnokaival, hogy nyomban hagyják el eze-

ket a kikötőket, mielőtt még japán fennhatóság alá kerülnek.

Sanghaiból jelentik: Az angol nagykövetség tiltakozását jelentette be a japán tengerészeti hadságnál azzal a jegyzékkel kapcsolatban, amelyben a japánok bejelentették, hogy a délkeletkínai partok kikötőit a forgalom elől elzárják. Az esetleges károkért az angol nagykövetség Japánt teszi felelőssé.

Amerikának külön és független politikája van a Távolkeleten

Washington. „Az Egyesült Államok tovább folytatják külön és független politikájukat a Távolkeleten” — jelentette ki Cordell Hull az újságírók előtt, akik kérdést intéztek hozzá azon forgalomba került hírek felől, amelyek szerint Anglia békét akar közvetíteni Kína és Japán között. Az újságírók megérkezése előtt Hull kihallgatáson fogadta lord Lothiant, de semmi jel nem mutatja azt, mintha a távolkeleti helyzetről folyt volna megbeszélés közöttük.

Hull bejelentette azt is, hogy Bullitt franciaországi nagykövet utban van Washington felé, mert megbeszélésekkel kell folytatnia, miután közeledik az időpont, amikor a németek által megszállott országokból vissza kell hívni az amerikai diplomatákat. Hull kijelentése arra engednek következtetni, hogy ezeket az amerikai diplomatákat Londonba fogják küldeni, hogy a menekült kormányok mellett foglalják el állomáshelyüket.

Konoye herceg lesz az új japán miniszterelnök

Tokióból jelentik: A japán kormány lemondásának részleteivel foglalkozik a japán sajtó és megállapítja, hogy a Joani kormány lemondásának közvetlen oka az volt, hogy Hata tábornok hadügyminiszter már két nap előtt demissionált a kabinetből, a Japán fővárosban és a politikai körökben uralkodó bizonytalan helyzet következtében. A tá-

bornagy lemondása után Joani miniszterelnök is elhatározta, hogy az egész kormány lemondását felajánlja a császárnak.

A kedden megjelent japán sajtó újszólván egyöntetűen Konoye herceg volt miniszterelnökben látja Joani tengerenagy utódját. (Rador.)

Manoilescu külügyminiszter nyilatkozata kielégítette a német közvéleményt

„Románia előharcosa kíván lenni az új szellemnek“

Bucurestiből jelentik: Az egész hétfő reggeli német sajtó Manoilescu Mihail román külügyminiszternek a Német Távirati Iroda bucaresti munkatársának adott nyilatkozatával foglalkozik. A német sajtó vezető orgánumai elismeréssel állapítják meg, hogy a román külügyminiszter mennyire szabatos nyíltsággal foglalt állást a legkonkrétebb formában

az új európai orientáció mellett.

Romániának a Népszövetségből történt kilépését örömmel veszi tudomásul a német sajtó, mert az igazi román nemzeti szellem és népi politika már régen idegennek érezte a maga számára a népszövetségi intézményt. Manoilescu nyíltan beszélt —

írják a német lapok —, amikor leszögezte, hogy Románia politikája kizárólag a német birodalom politikájához alkalmazkodik és Németország és Románia között a baráti együttműködés el nem múló érvényű kell, hogy legyen. Romániát erre az új útra az egész közvélemény egyöntetű érzése nemcsak politikailag irányította, hanem a történelmi logika és a földrajzi determináció szellemi téren is csak ide utaltatja. A külügyminiszter beszédéből megelégedéssel olvassa ki a német közvélemény, hogy Európa e részén Románia az élet normalizálásának és a nyugalom fenntartásának előharcosa kíván lenni a tengelyhatalmak által elképzelt és megszer-

Pamfil Seicaru a müncheni értekezletről

Pamfil Seicaru a „Curentul” július 15-iki számában a következő vezércikket közli „München után” címmel.

A müncheni megbeszélések megállapították a problémák rangsorát Európa jövő elrendezésével kapcsolatban.

A tengelyhatalmak számára a főkérdés most az Anglia elleni háború győzelmes befejezése. Semmi sem szabad, hogy eltérje ettől a nagy céltól a figyelmünket. Itália és a Német Birodalom, amely a Földközi-tengeren és az Atlanti-óceánban harcba áll, azt óhajtja, hogy Európa többi részén ne legyenek zavaró mozzanatok. A tengelynek az az érdeke, hogy Délkelet-Európában változatlanok maradjanak a határok a háború befejezéséig.

És ekkor megvizsgáljuk az összes területi kérdéseket és elhatározzuk Európát új térképén.

Ki fogja elhatározni? — A tengelyhatalmak: Németország és Olaszország.

Magyar küldöttség volt Münchenben. Élén Teleki gróf miniszterelnökkel és Csáky gróf külügyminiszterrel. A küldöttséget, Hitler vezér és Ciano gróf fogadta kihallgatáson. A magyar államférfiak kifejtették a magyar követeléseket és biztosításokat kaptak, hogy Magyarország jelen lesz az új Európa kérdéseinek rendezésénél, de sem Magyarország ügyét, sem Délkelet-Európa más megvizsgálást érdemlő ügyeit nem kerülnek azonnal megoldásra.

Te hát: nem ítélnétek felettünk távollétünkben. Van időnk arra, hogy diplomáciai védelmünket előkészítsük és hogy érvényesítsük néprajzi és politikai birtokjogainkat.

Jó azonban tudni, hogy a délkelet-európai határrendezés perének elhalasztása nem jelenti azt, hogy az eljárás nincs folyamatban.

Mi is jelen lehetünk volna Münchenben; nekünk is meg lehetett volna a módunk arra, hogy ellenérveket szolgáltatassunk a magyar követelésekkel szemben. Távollétünk annak a külpolitikának a következménye, amelyet érdekeltek fájdalmas meg nem értésével folytattunk. Azok, akik kormányon voltak, nem vették figyelembe a politikai erők fejlődését.

1939 március 15-én — mikor Németország proktorátussá változtatta át Csehországot és amikor a háború kitörésének azonnali veszélye fenyegetett — gazdasági megvezetés köztünk Németországgal, ami okos politikai cselekedet volt, pompás kiindulási pont a szükséges együttműködés kifejlesztésére. És becsületesen végre is hajtottuk ezt a gazdasági szerződést, sőt valóságos tulibuzgalommal hajtottuk végre annak minden kikötését.

De a miniszterelnök és a külügyminiszter hibája folytán megsemmisültek ennek a magatartásnak az előnyei az által, hogy 1939 április 13-án elfogadtuk Anglia katonai garanciáját.

Lehetséges, hogy ebben az időpontban még némiképpen igazolt volt az angol garancia értékébe vetett hit, noha a lefelültebb vizsgálódás is meggyőztetett az ellenkezőjéről; de a német — orosz megvezetés megkötése után észsz külpolitikánkat át kellett volna alakítani. Nyilvánvalóvá vált ugyanis ekkor, hogy a szövetségesek katonai és politikai jelentősége semmivé lett Délkelet-Európában.

Capitol-ban és Apolló-ban

ma, szerdán is a nagyszerű film:

Az anyai szeretet

kerül előadásra.

Mi azonban nem vontuk le ebből a következtetéseket. De még csak felületesen sem vizsgáltuk át a helyzetet, hanem megőriztük azt a folytatólagosságot, amire ekkor már váratlanul rácafoztak az események.

Mikor Németország és Lengyelország között kitört a háború, elég okosak voltunk ahhoz, hogy ellenálljunk a szövetségesek nyomásának és nagyon helyesen semleges maradtunk. Ezt az álláspontot igazolta is a villámgyors német győzelem. De ezáltal is óvakodtunk a következmények levonásától, amit pedig reánk kényszerített volna a háborúval szemben elfoglalt magatartásunk és Lengyelország felosztása.

Szeptembertől május elejéig szándékosan távol álltunk mindentől. Képzelt bizonyosságok ábrándjában éltünk; akrobata politikát űztünk a semlegeség drótkötélén, azt hívné, hogy ez a politika minden veszedelmet elhárít fejünk fölül.

Pedig megvoltak az értesüléseink; még sugalmásokat is kaptunk. És mi mégis ellenálltunk, a míg Oroszország ultimátuma ki nem ragadtott bennünket az illúziók bűvköréből és nem szállított le minket a brutális valóság talajára.

Későn fedeztük fel, milyen nevelés helyzetbe juttattak minket az angol garanciák. Későn vettük észre, hogy el vagyunk szigetelve, hogy egész külpolitikánk elvesztette időszerűségét és kiközö-

lünk a román érdekek szorgalmazási irányvonalából.

Ez a habozó magatartás, ez a féltékeny politika, ez a tulságos hűség a képzelt értékű garanciákhoz, nagy árat fizetett velünk. A nemzet bünhődött azoknak a minisztereknek a tehetetlenségéért, akik számára a történelem 1919-ben megmerevedett.

Azoknak, akik nem értették meg, mi történt 1939 márciusában, akik aztán elkövetették az 1939 április 13-iki hibát — az angol garancia elfogadását, — akik nem értették meg az 1939 augusztus 29-iki elhatározó pillanatot (a német — orosz egyezmény megkötését), akik nem vonták le az 1939 szeptemberben kijelentett semlegesség következményeit és akik június 27-ig távol állottak a román érdekek szolgálatától — ezeknek köszönhetjük, hogy 1940 júniusában nem lehetünk mi is jelen Münchenben.

A mi határaink problémája beletartozik az új Európa országai számára megvonandó határok általános problémájába, amely határmegvonást a tengely győztes hatalmai fogják elhatározni. Megfogják vizsgálni mindenki jogigényét; meg fogják alapítani minden ország politikai és gazdasági értékét, figyelemmel a néprajzi számarányokra és a fejlődési lehetőségekre. Van tehát időnk, hogy ismét megtaláljuk magunkban a politikai komolyságot, megtaláljuk a nemzeti politika helyes irányát és a kormányzás normális ütemét.

Nem lehetünk jelen Münchenben annak a politikának a következményeként, amely nem ismerte fel a román érdekeket. De nem ítélnétek felettünk távollétünkben. Készüljünk fel a perre. Új életre, új lélekre van szükség — fejezi be cikkét Pamfil Seicaru — és nyugalomra, fegyelmezettségre, minden munkaerő megfeszítésére.

Kitűnő üzlet a Szuezcsonatorna

Kik és hogyan irányítják a világ legjévedelmesebb részvénytársaságát

Berlinből jelentik: Az Anglia ellen készülő támadás mellett német politikai és gazdasági körök figyelmét nem kerüli el a Földközi-tenger sem, amíg Olaszország hadbalépése óta a közeljövő háborús eseményeinek ugyancsak fontos színterévé vált. A Földközi-tengerrel kapcsolatban pedig elsősorban a Szuezcsonatorna foglalkoztatja a berlini szakköröket. A Német Sajtótudósító néldául hosszú ismertetést közöl a csatorna jelentőségéről s arról a rendszerről, amely a kereskedelmi hajóforgalom e jelentős színterének kiaknázását eddig irányította.

Itt közöljük ez ismertetés nemzetközi szempontból is figyelemreméltó adatai közül a legérdekesebbeket.

ANGLIA BEFOLYÁSA

A Szuezcsonatorna partja az összes épületekkel és üzemekkel nem Egyiptom tulajdonában van, de nem is Angliáé, sem pedig Franciaországé. A csatorna egy magántársaság tulajdona, mely annak idején megszerezte az építési engedélyt és előteremtette a szükséges tőkét is.

Noha az alapszabályok értelmében a csatorna övezete háború esetén is semleges, Anglia és Franciaország a világháború kitörésekor mégis azonnal lezárta. Ismeretes egyébként, hogy Nagy-Britannia a csatorna tervezése és építése idején mindent elkövetett a nagy mű létrejöttének megakadályozására. Amikor azután Lesseps mégis megvalósította terveit, a britek szívós igyekezete arra irányult, hogy döntő befolyást biztosítsanak maguknak a társaság vezetésében és az átmenő hajóforgalom ellenőrzésében. Disreah akkor brit miniszterelnök báró Rothschild bankár segítségével 1875-ben megszerezte az anyagi nehézségekkel küzdő Izmail kedve kötvénycsomagját, mely az összes csatorna-részvények mintegy 44 százalékát jelentette és négy millió arany font-sterlingért cserélt gazdát. Anglia e részvényeket azóta is megtartotta s ily módon, ha az abszolút többséget nem is tudta megszerezni, a Társaság legnagyobb részvényese lett. A fennmaradó kötvények leginkább francia magántulajdonban vannak.

AZ IGAZGATÓSÁGI TANÁCS

A részvénytársaság iránítója az igazgatósági tanács. Ez állapítja meg saját belátása szerint az átmenő hajókra kirótt díjak nagyságát, valamint a haszonrészesedést is. Más szóval, magánemberek üzleti politikája kerüli mindenkor tulsúlyba a nemzetek hajózási érdekeivel szemben.

A tanácsnak 34 megválasztott és kinevezett tagja van, köztük 21 francia, 10 angol, 1 holland és 2 egyptomi. A tagok többnyire nagybancok,

fégyverkezési vállalatok, biztosító, hajózási és ipari részvénytársaságok képviselői. Van közöttük nyugalmazott miniszter, követ, tábornok — nemrég maga Weygand is közéjük tartozott, — sőt újságíró is. Szakember azonban csak kettő akadt.

Minden igazgatósági tag 400.000 aranyfranknyi évráradékot kap a társaságtól „tantieme” címen, a különböző egyéb költségmegtérítések kivül. Könnyű volt ekkora tiszteletdíjat fizetni, mert a díjakat az utóbbi években is aranyfrankban szedte be a Társaság, nem törődve az államok súlyosbodó pénzügyi helyzetével.

DÖL AZ ARANY...

A bevételek évről-évre nőttek. 1938-ban, az utolsó békeesztendőben, már 1784 millió aranyfrankra rúgtak, amely összegből több mint egy milliárd volt a tiszta nyereség. A részvényesek 416 millió aranyfrank osztalékot kaptak. A Társaság összes vagyona elérte az 1329 milliót, a megtakarított tőke pedig mintegy 2174 millió aranyfrankra becsülhető. Kiszámították azt is, hogy a Társaság az egykor befizetett összegek népszerűsítését fizette már ki részvényeseinek alapítása óta. Másrészt ilyen jelentős pénzügyi eszközök lehetővé teszik más kereskedelmi és ipari érdekeltségek részvényeinek összevásárlását is; ezzel magyarázható, hogy a Szuezcsonatorna befolyása a nemzetközi piacra állandóan növekedett.

És mi a mai helyzet? A Földközi-tenger Olaszország hadbalépése folytán közepén el van zárva a forgalomtól, ezzel a csatorna jelentősége átmenetileg jóval esökkent. Az angol hajók különben is már hetek óta az Afrika déli csúcsa körül vezetők, 6000 tengeri mérfölddel hosszabb utat járják, amú különösen a petróleum-ellátás szempontjából érdemel figyelmet.

Soroljunk fel még néhány beszédes számot: évente körülbelül 5500 hajó kelt át a Szuezcsonatornán, 30 millió nettó regiszter-tonnatartalommal; ezek között 1200 tartályhajó volt, körülbelül 6 millió tonnányi irtartalommal. Az Abadánból szállított iráni petróleum a tankhajóknak mintegy 80 százalékát kötötte le. Eddig az angol petróleumbehozatal 27 százaléka jött át a csatornán, most pedig a költséges és késedelmes kerülbúton át érkezik Angliába.

Ezek után nem csodálható, ha a tengelyhatalmak elhatározták, hogy a háború után a Szuezcsonatorna problémáját is rendezik, új, igazságos elvek alapján valamennyi nemzet érdekeinek figyelembe vételével.

Három legenda

Mihail Maniolescu, Románia jelenlegi külügyminiszterének alábbi, úgy politikai, mint gazdasági szempontokból szerzősége cikke egy nagy német hetilap legutóbbi számában jelent meg.

„A nemzetgazdászok ritkán úttörők, gyakran segítők, még gyakrabban csak magyarázói a gazdálkodás egy-egy területének. A régi szabadelvű gazdasági ismeretek tudománya, mint ismeretes, az angol nemzet industrializmusnak egy melléterméke, hulladéka volt. Ez a gazdasági tudomány arra törekedett, hogy bizonyos gazdasági legendákat kitaláljon és életben tartson.

Mi ezt nem most mondjuk, amikor az egész angol szisztéma pusztulóban van, de már megírtuk 12 évvel ezelőtt is — angol nyelven is, — hogy minden láda angol áru mellé hozzá csomagoltak Adam Smith-nek egy könyvét is, hogy meggyőzzék a világ népeit arról, hogy nincs jobb üzlet, mint angol ipari gyárterményeket vásárolni.

A három gazdasági legenda, mely magán viseli a „made in England” bélyegzőt, a következők:

az arany legendája,
a tőke legendája
és a legtöbb kedvezmény legendája.

Az arany legenda arra való, hogy a világ áru- és aranyforgalmát London ellenőrizhesse, természetesen illetékek lerovása ellenében.

A tőke legendája arra való, hogy minden eléggé fejlett, saját iparral és önálló gazdasági berendezkedéssel bíró országot a londoni pénz és tőke piacotól függővé tegyen.

Végül a legtöbb kedvezmény legendája arra szolgál, hogy megakadályozza a regionális, belső gazdasági kapcsolatokat és az angol árunak széles e világon „passe partout”-t adjon.

E három legenda mindegyike abszolút és kizárólagos karakterű. Arany nélkül nincs nemzetközi fizetés, akkumulált magántőke nélkül nincs beruházás és a legtöbb kedvezmény klauzúla nélkül nincs világkereskedelem.

Ha ennek a fogalomnak: „arany” mélysége értelmét lélektanilag meg akarjuk világítani, ezt egyetlen szóval megtehetjük. Arany, lelki és gazdasági primitívseget jelent.

Az arany tisztelőben áll a primitív népeké. De milyen kapcsolatban áll az ősnépeknek ez az aranyimádása a modern polgárságnak az aranyról alkotott előítéletével. Miért lett az arany az imádság tárgya a 19-ik században? Miért szimbolizálja az arany ezt a korszakot és miért fonódott össze a polgárság élete olyan erősen az arannyal?

Itt a primitívitásnak egy más formájával találkozunk. Az arany képviselte a primitívizmusnak azt a modern, világnézeti formáját, amelyet individualizmusnak nevezünk. Az arany nem egyéb, mint az individualizmus anyagi megtestesülése. Az arany az a szimbólum és az a gazdasági eszköz, amely lehetséges teszi és egyben felbátorítja az individualizmust s az őnzést.

Mi is ez az arany a spießbürger szempontjából?

Meghatározás arra, hogy elszakíthassa magát minden, az otthonával való kapcsolattól és utazhasson szerteszéjjel a világban s gazdagnak, hatalmasnak, aranyzsáknak maradni mindenütt.

Ezt a típust láthatjuk bizonyos országokban még a mai háború kitörése előtt is sokfelé, ezt a mozgalmérvényesített őnzést, amely a 19-ik század levegőjét megmérgezte.

Ezért állíthatjuk, hogy a nemzeti gazdálkodásra való nevelés szempontjából és a nemzeti értékek szempontjából, a mai komplikált és idegtépő devizagazdálkodás és deviza kontrollé sokkal kedvezőbb, mint a régi egyszerű és sima aranygazdálkodás.

A valutaellenőrzés egész rendszere jobban nevel és jobb hatással van az erkölcsökre, mint akárhány prédikáció, az individualizmus primitívességét ez úzi ki korbáccsal az emberi lélekből.

Elteltekintve azonban a dolog pszichikai oldalától, technikailag tekintve, mint kizárólagos nemzetközi fizető eszköz is a legnagyobb primitívseget mutatja. Akár kívülről, akár belülről tekintve az aranystandard szisztémát, automatizmusnak kell nevezni.

De ez a messzemenő automatizmus erős hanyagságra nevelt a gondolkodásban és a munkában. Kényelmes volt és sok tekintetben biztos, mint ahogy azokhoz a népekhez illtet, akik kényelemre és biztonságra vágyanak.

De Európa ifjabb népei számára, mint például a délkelet-európaiak, ez az eszköz, ez az arany se nem kényelmes, se nem biztos, mert olyan nehéz hozzájutni, hogy birtoklására gondolni szinte utópia számba megy.

Az arany néhány nép privilégiuma maradt, hogy e népek gazdasági fölényét a szegényebb népekkel szemben még nagyobbá tegye. De ha

A temesi királyi helytartóság havonta három millió leit fordít a katonai szolgálatot teljesítők családjai segélyezésére

A királyi helytartóságon Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével és Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár részvételével közigazgatási értekezlet volt. Az értekezleten megjelentek a temesi tartomány öt megyéinek prefektusai, Popovici kereskedelmi kormánybiztos és a munkakamara, valamint a mezőgazdasági kamara megbízottai. Az értekezlet felhatalmazta a prefektusokat, hogy a szükséges mezőgazdasági munkálatok végzésére nemcsak az igásállatokat, hanem a kézi munkásokat is rekvirálhatják és hogy a rekvirált mezőgazdasági munkások kötelesek a rájuk kiosztott munkát elvégezni és elvégezni. Megbeszélést a tartomány faellátásának kérdéseit is. Kimondták, a megyék kötelesek gondoskodni arról, hogy a lakosság a megállapított maximális árakon kaphassa a tüzelőfát. A szállításra vonatkozólag érintkezésbe léptek a vasúti igazgatósággal, amely kilitásba helyezte, hogy a tartomány részére naponta körülbelül száz-százhusz

teherkocsit bocsát rendelkezésre. Megbeszélést a katonai szolgálatot teljesítők családjainak segélyezéséről. A helytartóság erre a célra havi három millió leit fordít. Az árvízkarosítottak ügyeinek megvizsgálása során megállapították, hogy

az árvíz Hunyad és Arad megyékben okozta a legnagyobb károkat.

Az értekezlet utasította a prefektusokat, vizsgálják meg behatóan a károsultak által bejelentett kárgényeket és méltányosan állapítsák meg a kárpótlást. Az értekezlet elhatározta, hogy felhívják a községeket annak a bejelentésére, hogy hol van tisztviselői állásokban üresedés. Az ilyen állásokra első sorban a Beszarábiából és Északbukovinából menekült tisztviselőket kell alkalmazni. Végül az egyes prefektusok jelentést tettek a legközelebb végzendő út és hidépítésekről, valamint az egyéb köz munkákról.

Egy millió lei értékű valutát és aranyt találtak házkutatás során egy bucurestii igazgató lakásán

Bucurestiből jelentik: Feltűnést keltő devizacsempészési ügyben folytatnak vizsgálatot a fővárosi bűnügyi hatóságok. Néhány nappal ezelőtt feljelentés érkezett a külkereskedelmi minisztériumhoz és a Banca Nationala-hoz, amelyekkel közölték, hogy Lascar Lazarovici, a „Román Turisztikai Hivatal” utazási iroda igazgatója deviza csempészéssel foglalkozik.

A feljelentés alapján házkutatást végeztek Lascar Lazarovici, Theodor Aman ucca 75. szám a. tti lakásán és ez alkalommal úgy itt, mint a Román Turisztikai Hivatal igazgatójának irodájában körülbelül

1 millió lei értékű devizát és aranyt találtak, amelyek a Banca Nationala-nál nem voltak bejelentve. A helyszínen felvett jegyzőkönyv szerint Laza-

rovici ezekkel az értékekkel a fekete tőzsdén akart spekulálni. A házkutatás után

Lazaroviciot letartóztatták

és az ilfovi ügyészségre kísérték. Az ügyészség vád alá helyezte, majd pedig letartóztatási indítványt a 7-es számú vizsgálóbíróra küldte át. Itt, miután ismételt kihallgatták, elrendelték szabadlábra helyezését. A fővárosban közismert igazgató, ennek ellenére egyelőre nem hagyhatta el a fogházat, mert a vizsgálóbíró döntése ellen az ügyészség ellenvéleményt nyújtott be és így az ügyel szerdán a törvényszék vádpancáca is foglalkozik. Amennyiben a vádpancás az ügyészség ellenvéleményét magáévá teszi, úgy Lascar Lazarovici ellen a vizsgálóbíró is kénytelen lesz a vizsgálati fogságot elrendelni.

Teleki magyar miniszterelnök beszámolója a külügyi bizottság előtt

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház külügyi bizottsága ma délelőtt negyed 12 órakor vitte Imrédi Béla elnökletével ülést tartott, hogy meghallgassa Teleki Pál gróf miniszterelnök és Csáky István gróf külügyminiszter tájékoztatóját a külpolitikai helyzetéről. Az ülés iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. A bizottság tagjai kivétel nélkül megjelentek, ott voltak a magyar kormány tagjai is, a házelnök és a külügyminisztérium vezető tisztviselői. Imrédi Béla bevezetője után Csáky Ist-

ván gróf mondotta el külügyi expozéját, amelynek elhangzása után a külügyminiszterhez több képviselő kérdést intézett, amelyre Csáky István gróf kimerítő válaszokat adott. A külügyminiszter expozéját és felvilágosításait általában helyeslés fogadta. Utána befejezésül még Teleki Pál gróf intézett néhány szót a bizottsághoz és az ülés déli 13 órakor ért véget. Délután 6 órakor a felsőház külügyi bizottsága tartotta meg ülését.

(Rador.)

A júliusi maximális árak megjelentek a városi hatóság 18. számú rendeletében

Temesvár város gazdasági osztálya most bocsátotta ki a maximális árakra vonatkozó 18. számú rendeletét, amely a liszt, a kenyér, a tuzifa és az éttermi árakat közli. Ezekkel az árakkal részben már foglalkoztunk és a városi határozat most pontosan következőképpen szögezi le a július hónapra kötelező árakat. Eszerint július 15-től 31-ig a liszt ára a következő: Négyes számú liszt kilója a pék raktárából 10,25 lei, az üzletből 10,75 lei. Hatos számú liszt kilója a pék raktárából 7,25 lei, az üzletből 7,75 lei. A kenyér ára négyes számú lisztből 11,50 lei és a hatos számú lisztből 7,50 lei különként. A tuzifa ára a következő: tízezer kilogram cserfa a temesvári állomásról 11,500 lei, bükkfa 11 ezer lei, másodosztályú cserfa 10,600 lei, másodosztályú bükkfa 9,600 lei.

az aranyhoz azt a szemrehányást tettük, hogy primitív, ez azért történt, mert a nemzetközi fizetések technikai előrehaladása az aranyat, mint fizetési eszközt — messze felülülta.

Az emberiség fejlődése állandó utat tesz meg a konkrétól az abszolútig. Az anyagot mindenütt elűzi a szellem, a konkrét anyagnak, dolgoknak használatát felváltja mindenféle az emberi, intellektuális erők munkába lépése.

Az emberi fejlődés az automatizmustól, a természetestől a tudatos felé halad.

Ami tegnap tisztán volt, az mára tudatos lett, ami ma még véletlen, holnapra tervszerű lesz.

A miniszteri rendelet értelmében vendéglőkben, kerthelyiségekben, sörözőkben és egyéb fogyasztási helyeken szombaton, vasárnap és hétfőn csak a követhető hűsítőket szabad felszolgálni: tormásvirstli, sonka és szebeni szalámi, csorba leves, kétféle sült és egyéb kétféle étel. Este ezeken a napokon többféle sültet is lehet felszolgálni. Kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken a fentemlített nyilvános helyiségekben úgy délelben, mint este csak baromfiból készített hűsítőket szabad adni. Az étlap lehet leves, kétféle étel és egy sült. Megállapította a városi hatóság rendelete a vendéglők menüárát is és pedig a helyiség osztályozása szerint 56, 48, 38 és 32 lei árban. A kenyér külön számítottik.

Ezért nem állhat továbbra is fenn ez a nagy ellentét és távolság az összes emberi munkásoknak intellektuális meghódítása és az aranynak, mint primitív fizetési eszköznek további fennmaradása között.

Ezért járja ma már a végét az arany legendája, e legendának minden hirdetője, a legenda naivítása és az arany ursoraja.

Ezért örülnek elsősorban a délkelet-európai népek a német győzelmének az anyag fölött, a teremtő munka győzelmének a szerzett tőke fölött, az akarat és az organizáció győzelmének a lusta és felelőtlen liberálizmus fölött.

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolevan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

28—10 és este 10 óra után: 28—15

KUBAN ENDRE:

Malom és molnár dicséreti

Szóljon rólad fennen dalom, görgő, zörgő, zúgó malom, köved rikolt, bűg garatod, nyeli gazda mit aratott, zsvajod a messzeségen, sikon, bérce, erdőn, réten, nagy városban, kis falun át zengi kenyér dicsőhimnuszát.

Szép dolgot mivel a molnár, áldja Isten, akárhol jár, az acélos búzamatot, melyet nekünk az Eg adott, őrl, őrl nappal-éjjel, szerelmes szenvedéllyel, malomkő zúg, bűg a garat és önti a lisztsugarat.

Nagy dolgot mivel a molnár, tiszteljük őt, akárhol jár, lisztet őrl a búzából, az Isten szent áldásából, fehér lisztet készít nekünk, abból sül a lágy kenyérünk, amellyel táplálkozunk, amellyel imádkozunk.

A malomnak s a molnárnak hálás dicséretet járnak, végzik a legszebbik tisztet, kenyérünkhöz adnak lisztet, Isten, védj molnárt és malmot, terjeszd rájuk az oltalmot, vedd mindkettőt kegyelmedbe, malaszóddal, ó fedjed be.

Malmot s molnárt megilleti szavunk minden dicséreti, — mezőn sok búza teremjen, hogy a malom ne pihenjen, ontsa, ontsa a lisztünket, adja, adja kenyérünket, sok éjjelen, sok nappalon, zúgjon, csak zúgjon a malom!

A megdölgőn fecséges emberlétekre kerül.

(—) A királyi helytartó ellenőrző körútja. Marta Alexandru dr. királyi helytartó számos községen járt és mindenütt melegen érdeklődött a közigazgatási, mezőgazdasági és kulturális viszonyok iránt. Megtekintette az útiútakat és a folyamatban levő közmunkákat is. Hunyadmegyéből átmért Fehérmegyébe, ahol Gyulafehérvárot meglátogatta Pap Ion királyi helytartót, akivel másfél óráig beható beszélgetés volt.

— Mit vihetnek magukkal a Beszarábiába költözők. A királyi helytartóság a belügyminiszter rendelkezése alapján közli hogy mindazok, akik az orosz uralom alá kerültek Beszarábiába és Északbukovinába kivánnak átköltözni, ingóságaikon kívül személyenként kétezer leit vihetnek magukkal papírpénzben. Fémpenzt, aranyat, ékszert és állampapírt senki nem vihet ki az országból.

— Pacha püspök és a központi papság a beszarábi és bukovinai menekültekért. Pacha Ágoston megyés püspök levelben értesítette Madanocvici Nicolae ezredet, a Temes tartomány Nemzeti Gárdának parancsnokát, hogy a központi papsággal együtt a beszarábiai és bukovinai menekültek segélyezésére egy napi fizetésüket, azaz 24.000 leit ajánl föl. Madanocvici ezredesnél erre a célra eddig már 270.200 lei folyt be.

A Prochaska-család felhívása az egész társadalomhoz!

Átérezve azt a szomorú sorsot, mely a vakoknak osztályrészül jutott, elhatároztuk, hogy az eddiginél is fokozottab mértékben támogatjuk a vakokat. Tudjuk, hogy nehéz időköt élünk, de ugyanezt a vakok többszörösen érzik. Épp ezért a szívekhez appellálunk és felkérjük a társadalom minden tagját, hogy emberbaráti munkánkban mindenki tehetsége szerint támogasson bennünket. Kérjük, iratkozzék be mindenki az egyesület pártoló tagjai sorába. Mi minden vakot az egyesületen keresztül méltányosan és igazságosan támogatunk, de éppen azért feleslegesnek, sőt megengedhetetlennek tartjuk, hogy egyes vakok telhetetlenségük kielégítésére saját öncéljukra pártoló tagokat gyűjtsenek maguknak, vagy az újságok útján rendezzék gyűjtéseiket. Ezekkel az akciók-

kal megkárosítják a többi vakokat és teljesen felesleges áldozatokat kérnek a társadalomtól. Az ilyen visszaélések csak úgy akadályozhatók meg, ha mindenki beiratkozik pártoló tagnak és az igazán vakokat kéréseikkel az egyesülethez utasítja, ahol a külön jelentkezőket megértéssel, de igazságosan szoktuk elbírálni, hogy milyen támogatásra van az illető vak ráutalva.

Azok az egységek, akik a mi megbízunkból végzik a pártoló tagok gyűjtését, megfelelő igazolvánnyal vannak ellátva, melytől minden előzetes felszólítás nélkül tartoznak felmutatni, ahol jelentkeznek.

Még egyszer kérjük, támogassák körültekintéssel, megértéssel és szeretettel ezt az ügyet és fogadják szívesen a taggyűjtést végző megbízottainkat.

— Díszebédet adott Manoilescu külügyminiszter. Bucurestiből jelentik: Manoilescu Mihai külügyminiszter és felesége tegnap este díszebédet adott a Nemzet Pártjának palotájában, melyen hivatalosak voltak a Bucurestiben akkreditált diplomáciai kar tagjai, a kormány tagjai, valamint számos polgári és katonai előkelőség.

— A kormány gondoskodik a bukovinai szegény lakosságról. Bucurestiből jelentik: Strat, a nemzetgazdasági minisztérium államtitkára Leon miniszter megbízásából végiglátogatta Burdujeni, Suceava, Câmpulung-Basarabesca, Rădăuți, Vatra Dornei, Dorohoi, valamint még több bukovinai megyét és járást. Az államtitkár jelentést tétetett magának az ottani területek lakosságának élelmiszerellátásáról, az elsősorú szűkségletikéket tartalékairól és megállapította, hogy a legkövetesebb összhang uralkodik a katonai és polgári hatóságok tevékenysége között, a polgári lakosság pedig nyugalommal, fegyelmzettiséggel és bizakodással végzi munkáját. A nemzetgazdasági miniszter államtitkára nagyobb pénzületi segítyt is folyósít a menekült tisztviselőik és polgári lakosság számára, nemkülönben a bukovinai lakosság ama rétegének, mely erre sürgősen rászorul.

— A magyarországi piarista rend új tartományfőnöke. Budapestről jelentik, hogy a magyarországi piarista rendnek új tartományi főnöke van. A magyar kegyes tanító rend vezetőjéül Zimányi Gyulát nevezték ki rendfőnöki rangban.

Engel Endre fotostudiója

I. Piata Libertății 4 sz. — Telefon: 34—30.

Műtermi felvételek művészi kivitelben

KINOFOTO

Filmfelvételek lakodalmak, családi ünnepélyek és gyermekről otthon.

— Dobrudza lakossága nemzetiségek szerint. Bucurestiből jelentik hivatalosan: A budapesti rádió a Pester Lloyd jelentése szerint azt közölte hallgatóival, hogy Dobrudza lakosságának 80 százaléka bolgár. A tudósítónak ez az állítása vaítólan. Az 1930-ban megtartott népszámlálás a két régi dobрудzai megyében megállapította, hogy itt 66.2 százalék a román lakosság, 8.9 százalék a bolgár lakosság, a többi pedig török, tatár, német, görög és más nemzetiségű. Az úgynevezett Ujdobrudzásban, amely a bolgár sajtóhadjárát központjában áll, a bolgár lakosság száma 37.9 százalék. Az 1940 január elején megtartott népszámlálás az egész Dobrudzáról a következő adatokat állapította meg: összlakosság 923800 fő, ebből 455.673 román, 207.684 bolgár, 260.469 török és más nemzetiségű. A százalékos arányszám 49.3 román, 22.5 bolgár, 28.2 más nemzetiségű. Ebből tehát megállapítható, hogy Dobrudzásban a románok száma a bolgárokkal szemben óriási többségű.

Megölt magyar tudós. Budapestről jelentik: A Stefani ügynökség jelenti Limából, hogy Révész Györgyöt, az ismert kutatót, aki expedíciót szervezett az éltit Fawcet felkeresésére, az északbolgári erdőben egy indián törzs tagjai megölték.

— A vas- és fémgyártmányok új középértéke. A Hivatalos Lap július 13-iki száma közli a pénzügyminiszternek ama rendelkezését, amelyben a vas- és fémipar nyersanyagainak, valamint gyártmányainak középértékeit felemlte.

— A BUKOVINAI MAGYAR TELEPES KÖZSÉGEK NEM KERÜLTEK OROSZ URALOM ALÁ. Az utóbbi napokban az erdélyi sajtóban olyan hírek láttak napvilágot, mintha Északbukovinának Oroszország részére történt átadásával a bukovinai hét magyar falu orosz fennhatóság alá került volna. Ismeretes, hogy a hét magyar falu egyike a tragikus körülmények között tűzvész áldozatává vált Józsefalva is, amelynek áldozatos feleségére tavaly egész Erdély magyarsága egy emberként megmozdult és kicsiny és nagy, szegény és gazdag sietett a bukovinai magyaroknak adni. Mindenki szomorúsággal fogadta a hírt, hogy az ottani községek és így a magyar községek is orosz impérium alá kerültek. Hivatalos közlés akár a hír megerősítésére, akár annak megafóálására nem érkezett, sőt mintegy tíz nappal ezelőtt a budapesti rádió is azt jelentette, hogy a hét magyar község Oroszország. Örömmel írjuk most, hogy az ottani Istenségek község katolikus plébánosa, Elekcs Dénés értesítette erdélyi barátait, hogy az elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak és nincsen szó arról, hogy a bukovinai magyarok orosz fennhatóság alá kerültek volna.

— Patikamúzeum nyílik meg Frankfurtban. Frankfurt am Main a maga nemében világszerte egyedülálló német gyógyszerári múzeumot rendez be, amely többek között az 1938-ban alapított müncheni „Apothekmuseum” gyűjteményeit is magában foglalja. Ezek 7 évszázad német gyógyszerészetének fejlődését mutatják be.

— A világ egyetlen könyv- és írásmúzeuma. Gutenberg 500 éves jubileumával kapcsolatosan a lipcei „Buchgewerbehaus”-ban érdekes múzeumot rendeztek be, amely kizárólag a könyv- és nyomdatechnika fejlődését szemlélteti. A múzeum terjedelmes technikai gyűjteményei között nyomdahelyiség is látható, teljes felszereléssel.

— Rejtélyes körülmények között megölték egy katonát. Constantából jelentik: Az elmúlt napokban holtan találtak meg Nicolae Pastrian katonát, aki minden valószínűség szerint a constantai Caciola-szálloda harmadik emeletéről lehíngant. Később gyantukok merültek fel és a hatóságok letartóztatták Coici Peneti temesvári egyént, aki együtt volt Pastriannal egy mulatságon, majd pedig hazatérve, veszekedni kezdtek. Állítólag Peneti Pastriant kidobta volna az ablakon.

(—) Az olasz kultúrntézet olvasóterme nyáron is nyitva marad. A temesvári olasz kultúrntézet közli, hogy olvasóteremt a nyári szünet ellenére is nyitva tartja naponta délelőtt 11—1 és délután 5—7 óra között. Szombaton és vasárnap az olvasóterem zárva marad. A látogatóknak rendelkezésre állnak különböző könyvek, képeslapok és újságok.

(—) Tűz a Gyárvárosban. Abrudean Petru, gyárvárosi Fratii Constantin 21. számú házában tűz támadt, amely elpusztított egy fasszint. A tűz úgy keletkezett, hogy Abrudean Petru kétósfél éves fia gyufával játszott és az égő gyufa felgyújtotta a szint. A tűzet idejében észrevették és mire a tűzoltók megérkeztek, már eloltották a lángokat.

(—) Főszolgabírói értekezlet. A vármegyei prefektúrán tegnap Popovici Virgil ezredes-prefektus emlékelet alatt a járási főszolgabírák értekezletet tartottak. Megbeszélték a közigazgatási helyzetet, valamint a kormány különböző rendeleteivel kapcsolatos intézkedéseket.

— Sérteletlen állapotban maradtak a franciaországi múzeumok. Vichyből jelentik: A Havas-ügynökség közlése szerint a múzeumok megbecsülhetetlen értékű tárgyai teljes épségben vannak úgy a megszállott, mint a meg nem szállott területeken.

— Az eszt lett és litván vagyonokat zárolták Amerikában. Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök rendeletet irt alá, amellyel Esztország, Lettország és Litvánia valamennyi egyé-
gült államokbeli hitelét zárolták,

Vigasz a hustalan napokért...

A hús egyre ritkábban kerül az asztalra, a sertéskaraj, marhaszelet és borjúsült lassankint eltűnik az étéksorból. A hustalan napok folytonosan növekvő száma új feladatok elé állítja a háziasszonyokat, akiknek ügyes mesterkedéssel olyan ebédet kell készíteniük, amely ízletes és kiadós legyen, dacára annak, hogy hiányzik belőle a húsétel. Nem irigylésre méltó a háziasszonyok munkája, nehéz az éhes férfinépséget rászoktatni a főzelékre, zöldségre és gyümölcsre, amely a mostani válságos és hustalan időkben pótolja a megszokott ételeket. Igaz, hogy pótlékká megmaradt a hal és a szárnyas, ez azonban annyira megfizethetetlenül drága, hogy a kis és középpolgár étvágya nem terjedhet az izletes kacsaig, csirkeig, vagy kövér potykaig. Marad tehát a zöld bab, borsó, tök, burgonya, kel, karfiol és paradicsom. Viszont vizsgálatlanul kapjuk a bölcs orvosai tanácsokat, hogy a húsétel ártalmas, hogy cserébe az eltűnő karajokért egészségesek leszünk. Elfogadjuk, mert ha nem fogadjuk el, akkor is csak ezt kaphatjuk. És hogy bosszantsuk az orvosokat, akik az egészséges prédikálják, figyel-mükbe ajánljuk, hogy ha nem eszünk húst, nem szenvedünk véredényelmesedésben, kevesebb lesz a vizit és kevesebb a gyógyszer költség is. Ez is kevés vigasztalás a hustalan napokért...

Aid bölcs, megtanul hallgatni és figyelni.

— **Húszezer olasz munkást helyeznek el Németországba.** Münchenből jelentik: Holnap érkezik Rosenheimba egy vonat, amelyen 716 olasz munkás utazik. Ezeket a munkásokat a nagy német üzemekben helyezik el. A másik olasz munkáscsoport július 18-án érkezik. A német munkügyi minisztérium és a fasiszta munkásföderáció között megkötött egyezmény értelmében 20 ezer olasz munkást helyeznek el Németországban. (Rador.)

— **Zarandoklat Mária anyakirályné sírjához.** Bucurestiből jelentik: Július 18-án lesz két éve Mária anyakirályné halálának. Ebből az alkalomból zarandoklat indul Balcicba, ahol a királyné sírja van eltemetve. Július 18-án reggel különjárat indul Constantaból Balcicba, amely a zarandoklatot viszi.

— **Német gazdasági küldöttség Budapest.** Budapestről jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Klodius dr., Németország követe, aki kereskedelmi küldöttséget vezetett Budapestre, tegnap látogatást tett a német—magyar kereskedelmi kamaránál és beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy milyen nagy fontosságot tulajdonít a birodalom a német—magyar árucserének. Klodius dr. Kecskeketen is volt, ahol a gyümölcs- és főzelékpiacot tekintette meg. (Rador.)

— **Ritkán bűnhődünk, ha keveset és gyakran bűnhődünk, ha sokat beszélünk.**

— **Zog volt albán király Amerikában akar meletepedni.** Rómából jelentik: A Stefani iroda jelenti, hogy Zog volt albán király a maga és családja számára beutazási engedélyt kért az Egyesült Államok kormányától. Kérelmében közölte, hogy családjaival együtt az Egyesült Államok területén kíván meletepedni. A hatóságok még nem adták ki a kért engedélyt.

— **Brailába költözik a váradi Phoebus vasgyár.** Váradról jelentik: Szombat délelőtt a nagyváradi Phoebus vasgyár esztergályos osztályának mintegy 120 munkása felmondó-levelet kapott a gyár igazgatóságától. A Munkakamara veztsége érdeklődött a felmondások oka felől a gyár igazgatóságánál, ahol a következő felvilágosítást adták: A Phoebus vasgyár még az év elején elhatározta, hogy a brailai anyavállalatához költözik és a nagyváradi üzemet bezárja. A költözés már hónapok óta folyik és július 27-én fejeződik be. Összes munkásainknak felajánlottuk, hogy átvisszük őket a brailai telepre. A munkások nagy része nem volt hajlandó Brailába költözni, ezért kénytelenek voltunk a törvényes határidőre felmondani nekik.

— **Aki vigyáz a szájára és a nyelvére, sok kellemetlenségtől kíméli meg magát. Hogyan akarod, hogy mások elrejtsek titkodat, amikor te sem tudod elrejtani azt.**

— **Elbocsátják a zsidó vallású közigazgatási tisztviselőket.** A belügyminiszter körrendeletet intézett az összes helytartóságokhoz, megyékhez és városokhoz, amelyeket utasít, hogy az összes zsidó vallású és kikeresztelkedett tisztviselőket a szolgálatból azonnali hatállyal bocsássák el. Kolozsvári jelentés szerint az ottani polgármesteri hivatal a rendelkezés alapján három tisztviselőnek és egy tisztviselőnek máris kézbesítette az elbocsátó végzést. A rendeletet megkapta Temesvár város polgármesteri hivatala is. A közigazgatási ügyosztály most állapítja meg, hogy a tisztviselők közül kiket érint a belügyminiszteri rendelkezés és arról jelentést tesz a főpolgármesternek.

LEGUJABB

Elsimulnak az ellentétek az európai kisállamok között

Berlinből jelentik: A kedd este megjelent német lapok megállapítják, hogy Franciaország legyőzettségével és Anglia befolyásának megszűnésével Közép- és Délkelet-Európában minden állam Németországhoz alkalmazkodik.

Amíg a francia—angol befolyás uralkodott a Kontinensen, addig a kis államok egymással, ha nem is

állottak harcban, mindenesetre súlyos ellentétek állottak fenn közöttük. Mióta a nyugati hatalmaknak ez a szétbontásra igyekvő politikáját Franciaország legyőzésével megszüntették a tengelyhatalmak, a kis államok

csak a tengellyel való összeköttetést keresik és közöttük is elsimulnak az ellenséges érzések.

— **Végzetes játék a revolverrel.** A fegyverrel való könnyelmű játék ismét végzetes szerencsétlenséget okozott. Ezúttal Zombolyán történt a baleset, amelynek Fock András tizenöt éves inas esett áldozatul. A fiú Farkas József cserépkályhakesztítő mester műhelyében tartózkodott Lippai József tizenkilenc éves segédével együtt. A segéd munka közben elővette forgópisztolyát és azzal játszani kezdett. Később az inasnak is meg akarta mutatni, de a revolver elcsúszott és a golyó Fock András fejébe fúródva megölte a fiatal inast.

— **Fürdőhelyen vasárnap délig nyitva vannak az üzletek.** Bucurestiből jelentik: A munkügyi minisztérium rendeletet bocsátott ki, amelyben a július 15-től szeptember 15-i időtartamra a romániai fürdőhelyeken megengedik kereskedelmi üzleteknek és bodegáknak vasárnap és ünneppnapokon a déli 12 óráig való nyitvatartást.

— **A városi összesített vállalatok új igazgatója.** Temesvár város kisebb vállalatait — a mozikat, kőbányákat, homokbányákat, a temetkezési intézetet, zálogházat, vágóhidat, téglagyárat, jéggyárat és a strandfürdőt — múlt évben közös vállalatot egyesítették és annak ideiglenes vezetését Ivisela Pavel pénzügyi tanácsnokra bízta. A belügyminiszter most az egyesített városi vállalatok élére Ursu Eugen mérnököt delegálta, aki eddig a chisinaui villanytelep igazgatója volt és onnan két hét előtt menekült meg kénytelen. Ursu Eugen, aki 1927-ben szerzte meg mérnöki oklevelét a temesvári műegyetemen, már megérkezett Temesvárra és átvette hivatalát.

— **Még nem állapították meg a Beszarábiában eltűntek névsorát.** A városban ellenőrizhetetlen forrásból olyan hír terjedt el, hogy Beszarábia és Északbukovina kiürítések során számosan tűntek el és egyesek életüket is veszítették és hogy ezek névsorát a város házában kifüggesztették. A városházán semmi ilyen névsor nem létezik, annál is inkább, mert ilyen személyekről a városhoz még semmiféle hivatalos jelentés nem érkezett. Különben is a beszarábiai és északbukovinai eltűntek számának megállapítása még nem történt meg.

— **Házasságok.** Az anyakönyvi hivatalban a következő mátkapárok kötöttek tegnap házasságot: Beinschrodt Adám földműves és Ciocov Ana, Wetzler János műszerész és Kuyák Margit, Szakács József munkás és Tóth Mária, Martinov Maxim városi műszaki tisztviselő és Barbu Maria, Malita Rusalia munkás és Papp Julianna.

A bánsági román festészet

Cosma Aurel könyve

Cosma Aurel, az ismert bánsági író, aki szociológiai, történelmi, művészeti, irodalmi és esztétikai írásával tette ismertté a nevé, most újabb könyvvel lép a közönség elé. Köteteinek sorozatában ez immár a huszadik. Tekintettel arra, hogy Cosma Aurel napilapokban, folyóiratokban, jogi szaklapokban is termékeny tevékenységet fejt ki, 20 kötet kibocsátása nagy szorgalomra mutat. Azonban könyvei nemcsak szorgalomról tanuskodnak, hanem arról is, hogy egyéniségében sok szellemi érték, rengeteg tudás van, amelyet szívesen tereget az olvasó elé.

Mostani új kötetének címe: A bánsági román festészet kezdetétől máig. A bánsági román festészet elsősorban templomi festészet és a törököknek ebből az országrészről való kivonulása után veszi kezdetét. Felsőzásád is beleért, a míg a bánsági festők nemcsak egyházi, hanem világi tárgyakat is festettek. Cosma Aurel könyvében színesen és érdekesen ismerteti a bánsági román festészet történetét és a jelesebb festőket egyenként is ismerteti. Felvonnak a könyvben a régi és új található a kortársfestők méltatása is. A Bánság művészettörténetének nagy szolgálatot tett Cosma Aurel e könyv megírásával. Kritikusok és műbarátok haszonnal forgathatják.

k. e. a.

— **Fiatalember holttestét fogták ki a Begából.** A Begának erzsébetvárosi szakaszán tegnap délután egy fiatalember holttestét fogták ki a vízből. Iratokat nem találtak nála és így személyazonosságát nem tudták megállapítani.

— **A fagygyú vásárlása után is le kell róni a kétszázalékos nemzetvédelmi illetéket.** A szappangyárak a növényi olajok helyett most állati zsíradékot használnak fel szappankészítésre. A gyárosok megbízottaik útján fagygyú vásárolnak a mérszárosoktól. A fagygyú vásárlása után azonban szintén le kell róni a kétszázalékos nemzetvédelmi illetéket és amennyiben ez eddig nem történt meg, a pénzügyigazgatóság közegei bírságolási jegyzékönyvet vesznek fel.

— **A mezőgazdasági szindikátusok útján vásárolt gyapjú mentes a kétszázalékos illeték alól.** A mezőgazdasági szindikátusok központi szövetsége a nemzetgazdasági minisztériummal kötött szerződés alapján összegyűjti a gazdáktól a gyapjút és azt szétosztja a gyárak között. A mezőgazdasági szindikátusok központi szövetsége tehát a minisztérium megbízásából szedi össze a gyapjút és ezért mentesül a kétszázalékos nemzetvédelmi illeték megfizetéséről. Ezt az illetéket csak akkor kell leróni, ha a gyapjút tovább adják a gyáraknak és akkor ezek viselik a kétszázalékos nemzetvédelmi illeték belyegköltéséig.

— **Jelentéktelen kár egy ploestii petróleumvállalati tűznél.** Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium a következő hivatalos jelentést adta ki: Július 15-én este 20 órakor a Standard vállalat ploestii telepén tűz ütött ki. A sürgősen megjejtett hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a tűz előidézésében nem volt szándékosság. Csúpan egy műszerész hanyagsága okozta a tüzesetet, mert az egy ismeretlen munkást hagyott ott rövid időre a szolgálat ellátására. A kár teljesen jelentéktelen és a termelés sincs felfüggesztve, csúpan egyes kisebb javítások váltak szükségessé.

— **Száztizenkét italmérési engedélyt semmisítettek meg Temes-Torontálmegeyében.** A régebben kiadott községi italmérési engedélyket — miként megirtuk — június 30-i hatállyal bevonták és azok érvényét nem hosszabbították meg. Temes-Torontálmegeyében a különböző községekben száztizenkét italmérési engedélyt vontak be. Ezek főleg olyan engedélyek, amelyek rendeleti úton adták ki és nem árlejtés alapján.

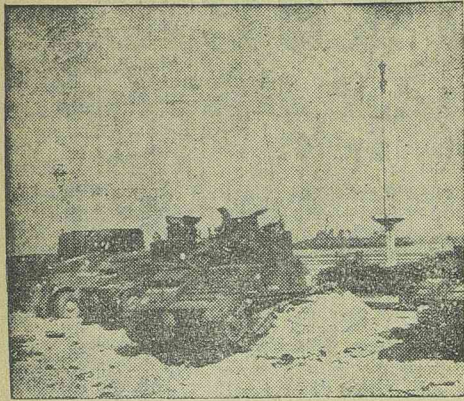
— **Születések.** A temesvári anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Schmidt József szabó Helga Iona nevű leánya, Szimonisz József műszerész Helmut Mihály nevű fia, Steinhauer Béla iparos Viktor nevű fia, Hoffmann Margit munkásné Hedvig nevű leánya, Abraham Sámuel magántisztviselő Margit nevű leánya.

— **Halálozások.** A temesvári anyakönyvi hivatalban a következő halálozásokat jelentették be: Hering Margit született Henich névelvannhárom éves, Iancu Petru negyven éves szabó, Negru Elisabeta született Martin ötvenhat éves, Dinca Alexandru Casius Ioan három éves.

Szerkesztői üzenetek

A. T. Buziás. A kérdézet pénztintézet fennáll és működik. Az 1936-ban tartott közgyűlés a részvények hetven százalékos leértékelését határozta el, aminek következtében a 200 leles részvények 60, a 400 lelesek pedig 120 leit érnek. Míután azonban az azóta életbe lépett új banktörvény csak 500 leles részvényeket ismer, az 1939 évi közgyűlés úgy döntött, hogy a régi részvényeket bevonja és lecsereél 500 lelesekre. A bevonás a közel időben történik meg. Ha bejön Temesvárra, menjem részvényeivel az intézetbe, hogy azokat az ön nevére átrják. Akkor megtudja a részvények becseselésének feltételeit is.

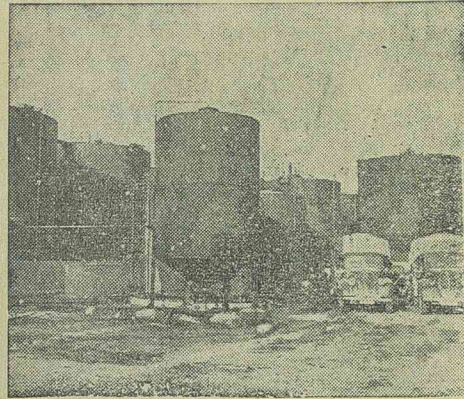
Régi előfizető: Magyar irodalmunk kis tükré című könyv száz leérté: a Moravetz könyvkereskedésben kapható.

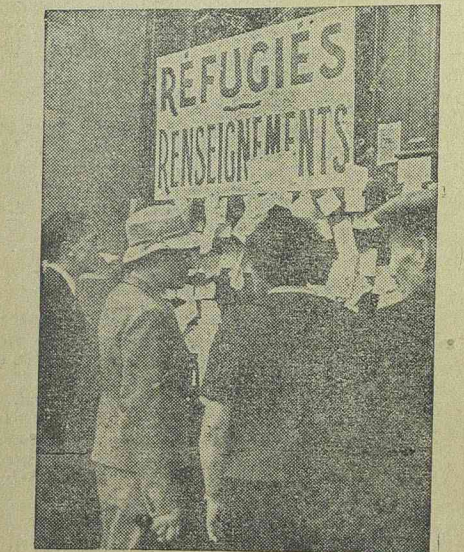
Dunkerque partvidékét különböző harci kocsik lepik el.

A francia lakosság érdeklődéssel olvassa a front-
újság híreit.

A hatalmas tankokban millió literszámra került
a benzín a németek kezébe. A gyors előnyomulás
meggátolta a franciákat abban, hogy a tankokat
összerombolják.

Menekült franciák, akik ilyen, a falra kitűzött
üzenetekkel keresik hozzátartozóikat.

= KÖZGAZDASÁG =

115.000 leies búzaárat kérnek a mezőgazdasági szindikátusok

162 ezer vagon búzára lehet számítani

A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentésekből vázlatos képet lehet nyerni az idei termés várható eredményeiről.

Búzával a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt csak 1.800.000 hektárt vetettek be. Mivel a várható termés nem fogja hektáronként meghaladni a 9 métermázsát, mintegy 162.000 vagon buza-termésre lehet számítani. Tengeri tekintetében még hozzávetőleges képet sem lehet alkotni.

Repeccel 30.000 hektárt vetettek be. Az aratás

már befejeződött, az eredmény a kedvezőtlen idő miatt igen gyenge: nem haladja meg hektáronként az 5 mázsát sem. Az idei repcetermés tehát nem lesz nagyobb 15.000 vagonnál. Őszi árpával 560.000 hektárt vetettek be, az átlagos termés 15 mázsa hektáronként, vagyis 84 ezer vagon az egész országban. A Mezőgazdasági Szindikátusok Szövetsége azzal a kéréssel fordult a kormányhoz, hogy a buza minimális árát 115.000 leiben állapítsák meg vagonként.

Kedvező behozatali viszonyok a harmadik évnegyedben

Megkezdik az engedélyek kiadását Lényeges változáson megy át az import összetétele

Az importszabályozó hivatal megkezdte a harmadik évnegyed importengedélyeinek kiadását. Az ezt megelőző munka mindenkor a kvóta nagyságának megállapítása. Általában az ezévnegyedi importkilitások kedvezőbbek. Eltekintve attól, hogy az export fokozása folytán a kompenzációs rendszerben több árú lehet behozni, a kvótaigénylés — elsősorban a fényüzési cikkekben — csökkent. Az import struktúrája egyéb oknál fogva is változáson megy át. Megváltoznak ugyanis a származási országok szerinti kategóriák; mivel sok államból egyáltalában nem lehet behozni. A kvótamegállapítást ez a körülmény nem komplikálja, mert a behozható mennyiség eddig sem az országok szerint szabott meg.

A legutóbbi román konferencián megállapítások történtek a szállítás megkönnyítésére és gyorsítására. Ezek a megállapítások a balkáni és közkeleti államokból való behozatalt megkönnyítik. A behozatal terén a főszerep Németországnak lesz, de legközelebb megindul a gazdasági kapcsolat Hollandiával, Belgiummal, Dániával és Svédországgal, akként, hogy még a mostani, harmadik évnegyedben behozható árú lesz ezekből az országokból. Mint a múltban, ez alkalommal is az idény-árú, a nyersanyagok és az állami rendelések elsőbbséggel bírnak az engedélyek kiadásánál. E hó folyamán megkezdik a harmadik évnegyed import engedélyeinek általános kiadását.

— Külön meghatalmazás kell a társadalombiztosítói kihágási jegyzőkönyv felvételére. A társadalombiztosító pénztár központi igazgatósága 114.910—1940. szám alatt rendelkezést adott ki. A rendelet hivatkozik a társadalombiztosító törvény 252. szakaszára, amelynek értelmében a társadalombiztosítási törvény elleni kihágásokat kihágási jegyzőkönyv felvételével állapítják meg a Társadalombiztosító pénztár ezzel megbízott szervei. A törvény 104. szakaszának 2. bekezdése viszont megállapítja, hogy a felügyeleti szervek, a Társadalombiztosító pénztár igazgatója, vagy pedig az ellenőrzéssel megbízott tisztviselők által felvett kihágási jegyzőkönyvek bizonyító erejűek a bíróság előtt mindaddig, amíg az azokban foglalt megállapítások ellenkezőjét nem bizonyítják be. Mindezekből az következik, folytatja a rendelkezés, hogy nem vehet fel a Társadalombiztosító pénztár bármely tisztviselője kihágási jegyzőkönyvet. Ezzel a joggal csak azok a tisztviselők rendelkeznek, akik erre külön megbízást kaptak. Mivel ennek a meghatalmazásnak hiánya érvénytelené tenné az ezzel nem rendelkező tisztviselők által felvett jegyzőkönyveket, a jövőben az egyes vidéki Társadalombiztosító pénztáraknak gondoskodniuk kell arról, hogy az ellenőrzéssel megbízott tisztviselők írásos meghatalmazással rendelkezzenek és ennek a meghatalmazásnak számát a kihágási jegyzőkönyvben fel is tüntessék. Ilyen meghatalmazások csak a tisztviselők részére adhatók ki, míg a Társadalombiztosító végrehajtói (agenti) jegyzőkönyv felvételére vonatkozó meghatalmazást nem kaphatnak.

— Bacon (angol szalonna) a német étlapon. Nemrég az angol reggelt el sem lehetett képzelni anélkül, hogy húsos szalonna, úgynevezett bacon ne került volna az asztalra. Ez a szalonna-különlegesség tudvalevően a dán exportban igen jelentős tételként szerepelt. A dán-bacon kivitel angolai útját azonban az utóbbi hónapok politikai eseményei egy csapással elvették. A dán szalonna most a német fogvasztók asztalára került, akik tavában ismerkednek ezzel a csemege-számba menő angol nemzeti éleddel. A németek nemcsak teaához, sonka módjára fogyasztják az angol szalonnát, hanem párolva, főve, túlkörtojással, vagy főzelékkel körítve a vacsora, vagy ebéd főfogásaként is.

— Kedvezőek a terméskilitások. Bucures-tiből jelentik: Az Argus jelentése szerint az egész országban jól halad az aratási munka. Az eddig beérkezett jelentések szerint a termés jobb lesz, mint ahogyan azt remélték. A tengeri kapálása is folyik és kitűnő termésre van kilátás.

(=) A búsáság gabonaárak. A temesvári piacon a gabonaárak a következők: búza 540—570, tengeri 520, zaó 620, napraforgómag 875 lei százkilóként. Kamilla-tea 46 lei kilóként, a piac csendes, üzletkötés elig van.

(=) A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) 107% felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 47.92—49.37, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 373.54—399.78. Devizák 38% felárral: angol font 567.87—584.91, svájci frank 31.61—32.57, francia frank 3.24—3.31, márka 49—50, olasz lira 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27, (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül) török lira 82.92—92.

— Fokozzák a dunai forgalmat Németország irányába. A német-délkeleti szállítási irányító hivatal tervet dolgozott ki a német vasutak tehermentesítésére azért, hogy a dunai utat intenzívebben készülnék kihasználni. Mindazon árú, amelynek szállítása nem sürgős, a jövőben víziúton továbbítanak.

— Kiadják a csoportos erdővagatási engedélyeket. Amint ismeretes, az ország tűzifaellátásának megkönnyítése érdekében az állami erdőgazgatóság megkönnyítette a termelési engedélyek kiadását és csoportos erdővagatási engedélyeket ad. Szakkörök-ből nyert felvilágosítások szerint az illetékes megyei erdészeti felügyelőségekben már megkezdtek azoknak a kimutatásoknak az elkészítését, amelyek alapján az engedélyeket kibocsátják a valószínű, hogy az első ilyen engedélyeket az érdekeltek termelők már a közel napokban megkapják. Szakkörök szerint a termelési engedélyek kiadásának meggyorsításával a termelés és értékesítés útjából nem hátrulnak el az akadályok, mert pillanatnyilag még erős munkahiány mutatkozik és szállítóeszközök sem állanak kellő mennyiségben rendelkezésre ahhoz, hogy a városok téli tűzifaellátását a kedvezményes nyári díjszabással biztosítani tudják.

— A CFR összeírta a vagonparkját. A vasút vezérigazgatósága rendeletet küldött az állomás-főnökségekhez a vagonpark összeírásával kapcsolatban. A vagonpark összeírásával a CFR tudni akarja, hogy hány ép vagon van jelenleg az egyes tartományokban, illetve körtzetekben forgalomban, használható és hány van javítás alatt. Az összeírás július 21-én reggel nyolc órakor kezdődik és estig tart.

— Használhatók a régi kibocsátási váltóúrlapok. A pénzügyminisztérium értesülve arról, hogy az 1937, 1938, 1939 évekből származó és ilyen viszonyítású váltóúrlapok és bélyegzett ívek vételét a közönség visszatartja, közli, hogy ezek a papírok érvényben vannak és használhatóak.

— Manillaszén és részalie behozatala. A Szövetkezeti Nemzeti Intézet nagyobb mennyiségű manillaszénget, részalicot és raffiát kapott külföldről és ezeket a kerületi raktárak között osszák fel. Ezeket az árúkat leszállított vámon hozták be és ezzel szemben a szövetkezetek tartoznak azt olcsó áron eladni a mezőgazdák és szállítók számára.

SPORTSEMÉNYEK

Augusztus végén lesz Ferencváros-Rapid
Kupadöntő

Bucuresti. Mint ismeretes, a KKK döntőjébe a magyar bajnok Ferencváros és a Bucuresti Rapid csapata került. A legutóbbi tervek szerint az első mérkőzést július 21-én Bucurestiben, a másodikat pedig július 28-án Budapesten kellett volna lejátszani. Érdekesnek tartjuk, hogy a KKK ügyeivel kapcsolatban leközöljük Gidófalvy Pál dr. magyarországi miniszteri biztos nyilatkozatát, amelyet Szabadkán tett, ahol végig nézte a Rapid és a Gradjan-szky eldöntetlenül végződött küzdelmét.

Gidófalvy Pál dr. a döntő sorsáról — amelybe tudvalevőleg a Bucuresti Rapid és a Ferencváros csapatai kerültek — a következőket mondotta: nem lehet bizonyosat mondani. Az a véleményem, hogy

az őszi idény előtt, vagy annak legelején lejátszásra kerül a Ferencváros—Rapid KKK döntő.

Iuga Livius, szövetségünk főtájkára, aki ugyan-csak Szabadkán járt, az úgyről a következőket mondotta:

— Bucurestiből való elutazásom előtt beszéltem az ottani magyar követséggel, ahol azt a felvilágosítást kaptam, hogy szerintük a Ferencváros—Rapid mérkőzést bármikor, azonnal is le lehet játszani. A román hatóságok a legnagyobb készséggel állottak a mérkőzés tervének és gondolatának szolgálataiba. Bucurestiben a Ferencváros—Rapid mérkőzés minden eddigi csúcsot megdönt és a román szövetség máris arra gondol, hogy nőtribünöket épít az ANEF stadionban.

NAGY A „KERESLET” A FELOSZLOTT
HUNGÁRIA JÁTEKOSAI IRÁNT

Budapest. A feloszlott Hungária játékosai iránt igen élénk „kereslet” nyilvánul meg. A BSzKRT Bizót és még több Hungária játékos szeretne szerződöttni, míg a WMFC máris leszerződöttni Szabót, Kist és Négyesit. Dudással is tárgyaltak, de ennek a játékosnak igen magas volt az „árfolyama” és így szerződésétől eltekintettek.

AUGUSZTUS 20-ÁN INDUL A MAGYAR
NEMZETI BAJNOKSÁG

Budapest. A magyar nemzeti bajnokság augusztus 20-án indul. Az MLSz határozata értelmében a magyar nemzeti bajnokság első őszi fordulója augusztus 20-án lesz.

HOVA MENNEK A HUNGÁRIA JÁTEKOSAI?

A Hungária feloszlásával kapcsolatban időszéri lett a kérdés, hogy hol helyezkednek el a szabadbá vált Hungária-játékosok. Értesülésünk szerint a következő játékosok már választottak maguknak egyesületet (ezeknél már csak az egyesületektől függ a szerződöttnésük):

Szabó, Kis, Dudás a WMFC-be szándékozik menni.

Müller visszatér Bécsbe.

Sebes edző lesz az egyik vállalati csapatnál.

Tikos és Turay valószínűleg abbahagyja a labdarúgást.

Biró állítólag Újpest felé kacsintgat.

VIDOR A HUNGÁRIA JÁTEKOSA AZ ÚJPESTET
ERŐSÍTI

Budapest. Vidor, a Hungária tehetséges fiatal csatárjátékosa az őszi szezonról kezdve valószínűleg az Újpest csapatában fog szerepelni.

KELENT HELSINKIBE HÍVTÁK

Budapest. Kelent, a kitünő magyar hosszútávfutót, aki nemzetközi viszonylatban is elsőrendű, Helsinkibe hívták. Kelen augusztus hónap folyamán fog Helsinkiben versenyezni.

A Bologna mégis elmegy Svédországba. A Bologna, az olasz bajnokság második helyezettje meghívást kapott néhány svédországi mérkőzésre. Olaszországnak a háborúba való bekapcsolódása miatt a Bologna utazása bizonytalan időre elhalasztódott. Most a Bologna Hamburgból kapott meghívást s valószínű, hogy ennek a meghívásnak eleget is tud tenni. A svédok remélik, hogy a Bologna a hamburgi mérkőzések után mégis át tud járni Svédországba néhány mérkőzésre.

A Chinéz nyári túrája. A Chinézul sportegylet, amelyről azt beszélték sportkörökben, hogy fuzionál a CAMT egyesületével, nagyszabású előkészületeket tesz a nyári túrára és az őszi bajnokságra. A Chinézul semmiféle egylettel nem fuzionál és ezzel megerősített csapattal vesz részt a bajnokság küzdelmeiben. A jövő hónapban a csapat külföldi túrát mondoyolít le. Augusztus 18. és 20-án Szegeczen és egy másik magyar városban játszik, utána pedig Szabadkán fog vendégszerepelni.

LATOGASSA MEG

Budapestet

a Duna királynőjét

a gyönyörű fekvésű fürdővárost

Felvilágosítással szolgál:

Budapest Székesfőváros

Idénforgalmi Hivatala

Budapest, V., Deák Ferenc-u. 2.

Telefon: 181-213, vagy 181-349

Mozi

MOZIK MŰSORA:

Szerda, július 17.

APOLLÓ: Az anyai szeretet (német film).

CAPITOL: Az Anyai szeretet (német film).

CORSO: A nyugati villámháború (német film).

SCALA: A nyugati villámháború (német film).

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLTATA:

Szerda, július 17-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban az Unirii téren levő Weisz gyógy-szertár.

Gyárvarosban a Daciilor ucca 10 szám alatt levő Kovács dr. gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Ciprián Porumbescu uccá-ban levő Sárgea gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Dragalina téren levő Csillag gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szol-gálatot tartanak.

TRÓNUSDÖNTŐ
BALETT-CIPŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Irtá: KUN-BÁN ANDRIS

31

Az embernek mindig vannak tettei: jótékoni, akik farizeus arccal fi; yelmeztetnek minket erre-ara, rendszerint kollektív dologra. És ezt mindig úgy tessik, mintha jót akarnának cselekedni. Ugy beszélnek, mintha sajnálkoznának rajtuk és taná-csot akarnának aini, pedig voltaképpen örtlnek szerencsétlenségünknek és titokban azt szeretnék, ha az még jobban fokozódna.

Ilyen álszent a kalkuttai angol társaságban Black főhadnagy is. Mindent tud, mindenbe beie-ártja magát, mindenkinél szépeket mond, pletykál-kodik, híreket hord. Az emberek tudják mindezt róla és mégis beötlnek neki.

Január közepén egy napon megjelent a laká-somon Black Edith és a nyakamba borult. A követ-kező percben már keserves sírásban tört ki.

— Fáj valami, kedvesem? — kérdeztem meg-lepődve.

— Hát hogy is ne fájna. — mondta zokogva, — amikor látom, hogy te olyan szerencsétlen vagy. A férjed elhanyagol, éjszakázik, mindenki tudja, hogy állandóan veszt a kártyán, most pedig azt teszi, hogy rendszeresen átjár Benáreszbe, ahol hindu táncosnókkal mulat. Édes jó, Liáne, amint ide-jöttél Kalkuttába és megismerkedtünk, azonnal a szivembe fosadtalak. Öszintén fáj tehát, hogy a fér-jed így bánik veled. Jaj, jaj, jaj!

Teljesen úgy viselkedett, olyan kétségbeesetten, mintha róla és férjéről lett volna szó, nem pedig rólam és Oliverről. Szinte még nekem kellett vizsgá-latnom. Odaveztettem a kerekéhez és leültem.

Átkarolt és tovább szigogott:

— Tudod drága, Liáne, már az egész helyőrség beszél, hogy milyen botrányosan viselkedik James hadnagy. Elhanyagolja a szolgálatot, gyakran be-teget is jelent, pedig mindenki tudja, hogy semmi baja sincsen. Nem sajnálja a hajóutat a Gangetzen Benáreszbe, csakhogy eljusson abba a züllött tár-saságba, amelyben jól érzi magát.

Elmondotta Black hadnagné, hogy mindeze-

ket a férjétől tudja, akinek viszont nőfien tiszték beszélték el, akik maguk is megszokták fordulni ab-ban a benáreszi helyiségben, ahol James Oliver had-nagy törzsvendég.

Azt is tudta, hogy egy Silla nevű táncosnő ke-ritette Olivert határmába. Mindig, amikor csak le-het, együtt vannak és a férjem a leányt pénzrel és ékszerrel halmozza el.

Sokat gúdosott még azon a délutánon a film-ke Black Edith és mindvégig az őszinte sajnálkozás hangján.

Aztán hirtelen dühbe gurult és rikácsoló han-gon kiabált:

— Ha az én férjem csinálná ezt, akkor tudom megkeserülné! Olyat tennék, hogy egész életében megemlegetné. Odamennék én is abba a helyiségbe és olyan botrányt csapnék, amilyen még nem volt a világon.

— Ó, Edith, miket beszélsz? Hát hogyan mehet-ne egy angol lady olyan helyre?

— Angol lady nem, de hindu táncosnó igen.

— Nem értem ezt.

— Pedig könnyen megérthető. Szereznek ma-gamnak olyan fehér fátalos ruhát, amilyent az ilyen táncosnók használnak és a fejemet és az ar-comat beburkolnám fátylakba. Hogy a fehér kezem ne legyen árulómá, dióaljaj és hennával olyan barnára festeném, hogy egy születtét hindu nőnek sem lehet barnább keze.

— Milyen jól tudod. — jegyeztem meg — hogy ezek a nők hogyan öltözködnek.

— Nem beszokmányoság ezt tudni. — mosolygott — itt Kalkuttában uton-utfélen találkozik az em-ber ilyen táncosnókkal, a Gangetz partján, a lige-tekben, vagy a nagyobb tereken bizonyára te is már sűrűn látad, amint ilyen táncosnó megáll, kisérfője lapos dobot ver és ugyanakkor furulyázik, a nő pe-dig elkezd azokat a buja keleti táncokat járni, a melyek a férfiak vért felforralták.

Sokat beszélt még Edith arról, hogy mit csele-kedne, ha a férje hindu táncosnók hálózába kerülne. Aztán büszkődött, újra siránkozott és könnyei között mondotta:

— De hát nekem más természetem van. Liáne, te csendes, hallgatag, szenvedő mártír vagy. Téged az Isten arra teremtett, hogy tűrj és egész életeden viseljed a megaláztatást, amelyben a férfi részesít. Te azzal visztalod magad, hogyha férfied évek múltán a ledér nőktől megcsömörök, majd vissza-ter hozzád és akkor megint kegyeskedik téged sze-relmével boldogítani.

És könnyei között is sanyosan fölnevetett.

En pedig abban a pillanatban megfogadtam,

hogy mindazt, amit Black hadnagné burkoltan ta-nácsolt, megcsélekszem.

Sokáig ültem elgondolkodva és apróra megcsi-náltam a tervemet. Elhatároztam, hogy a saját szemmel győződöm meg róla, hogy Oliver tényleg megcsal-e?

Már nagyon belefáradtam az írásba. Abbaha-gyom és holnap folytatam. A hajó, amellyel Euró-pába indulk, csak holnapután szedi fel a horgonyt. Holnap legalább egy időre, amíg majd naplót írok, elül az idegességem és az unalom sem fog el.

42.

Kalkutta, 1840 február 3.

A gondolat, amelyet Black Edith, Black Edgár hadnagy felesége plantált a fejembe, mindig jobban és jobban tüzelt. Elhatároztam, hogy tényleg magam győződöm meg Oliver hűtlenségéről.

Január utolsó hetét arra használtam fel, hogy sokat viteltem ki magamat a szolgálta által vont kocsin a Gangetz partjára, vagy pedig a Tigris-térre, ahol kupolás hindu templom áll. Ugy a folyóparti ligetben, mint a pagoda előtti téren állandóan lát-hatók hindu táncosnók, amint fátylaikba burkoltan járják vallási táncukat. Tanulmányoztam a mozdú-lataikat, a járásukat, kezük lendületét és ruházatukat. Ilyenkor itten minden zord tél, mint odahaza Angliában, hanem kellemes és langyos az idő. Ez lehetővé tette nekem, hogy naponta órákat szentel-jek ennek a tanulmányozásnak.

Mikor már tisztában voltam mindennel, felke-restem az európai negyed egyik előkelő divatkeres-kedését, ahol már máskor is vásároltam.

— Parancsol a lady? — kérdezte az egyik ki-szolgáló.

En pedig úgy hazudtam, mintha könyvből ol-vastam volna:

— Nézzé, kérem, a tisztikar a farsang végén jelmezes mulatságot rendez. Mint hindu táncosnó szeretnék önnek megjelenni.

— Igenis, my lady, — mondta szolgálatkészen a kereskedő — méltóztassék csak rám bízni, pom-pásan összejárok mindent.

És valóban nagyszerűen oldotta meg a dolgot. Nemcsak a fátyolruhára szükséges holmit állította össze, hanem szándélt, homlokékszert, a karokra és a bokákra való karpereceket is.

— Olyanok ezek az ékszerék, — dicsekedett — akár az eredetiek és amellyel alig kerülnek va-lambé. E tekintetben nagy választékunk van.

Hazaküldtettem a csomagot és varrónőt hozat-tam, aki egy nap alatt elkészítette a ruhát.

(Folytatjuk)

Rádió

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti.
13: Időjelzés, kulturális híradó, vízállásjelentés, művészeti és kulturális hírek, előadások, sport.
SZERDA, JÚLIUS 17.

13.20: Motol Petrica zenekara. Közben 14: Rádió újság. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20: Előadás. 20.15: Stavri Stefania énekel. 20.40: Rádió újság. 21: A rádió szimfonikus zenekara. 22: Rádió újság, sport. 22.20: Francia, német, olasz és angol nyelvű hírszolgálat. 22.40: Énekari hangverseny. 23: Kamara zene.
Budapest I. 7.40: Torna. 8 Hírek, hanglemek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 12.10: Hanglemek. 13.40: Hírek. 14: Hangverseny. 15.30: Hírek. 17.15: Előadás. 17.45: Időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Előadás. 18.40: Mursi Elek cigányzenekara. 19.45: Helyszíni közvetítés. 20.15: Hírek. 20.25: Zongora hangverseny a német-magyar művészcseré keretében. 20.55: Előadás. 21.20: A rádió szalonzenekara. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Cigányzene. 24: Német, olasz, angol és francia nyelvű hírszolgálat. 24.20: Táncclemek. 1.05: Hírek.

CSÜTÖRTÖK, JÚLIUS 18.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti.
13: Időjelzés, kulturális híradó, vízállásjelentés, művészeti és kulturális hírek, előadások, sport. 13.20: A rádió zenekara. 14: Rádió újság. 14.20: A rádió zenekara folytatja műsorát. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20: Előadás. 20.15: Mozart művek hanglemekről. 20.40: Rádió újság. 21: Mozart művek hanglemekről. 22: Rádió újság, sport. 22.20: Francia, német, olasz és angol nyelvű hírszolgálat. 22.40: Mozart művek hanglemekről.
Budapest I. 7.40: Torna. 8 Hírek, hanglemek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Weidinger Ede szalonzenekara. 13.40: Hírek. 14.30: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Russzin hallgatóknak. 17.45: Időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 19.45: Táncclemek. 20.15: Hírek. 20.25: Előadás. Részletek a Rigoletto című operából hanglemekről. 21.10: Rádió hangjáték közvetítése. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Katona zenekar. 24: Német, olasz, angol, francia és esperantó nyelvű hírszolgálat. 24.25: Farkas Jenő cigányzenekara. 1.05: Hírek.

PÉNTEK, JÚLIUS 19.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti.
13: Időjelzés, kulturális híradó, vízállásjelentés,

művészeti és kulturális hírek, előadások, sport. 13.20: A rádió zenekara. 14: Rádió újság. 14.30: A rádió zenekara folytatja műsorát. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírszolgálat. 20: Előadás. 20.15: Badulescu Gheorghe énekel. 20.40: Rádió újság. 21: Faust, Gounod 5 felvonásos dalművének közvetítése hanglemekről. Az I. felv. után (21.50—22.10): rádió újság, sport. A II. felv. után (22.55—23.15): francia, német, olasz és angol nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.40: Torna. 8 Hírek, hanglemek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Weidinger Ede szalonzenekara. 13.40: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Előadás. 17.45: Időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Hanglemek. 19.30: Pertis Pali cigányzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: Akkordeon-kettős. 20.40: Előadás. 21.10: Az operaház szimfonikus zenekara. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Cigányzene. 24: Német, olasz, angol és francia nyelvű hírszolgálat. 24.20: Táncclemek. 1.05: Hírek.

SZOMBAT, JÚLIUS 20.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti.
13: Időjelzés, kulturális híradó, vízállásjelentés, művészeti és kulturális hírek, előadások, sport. 13.20: Katona zenekar. 14: Rádió újság. 14.30: Változatos zene hanglemekről. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20: Előadás. 20.15: Bujor Rodica énekel. 20.40: Rádió újság. 21: A Luceafarul tánczenekar. 22: Rádió újság, sport. 22.20: Francia, német, olasz és angol nyelvű hírszolgálat. 22.40: Képzőművészeti hangverseny. 23: Változatos zene hanglemekről.

Budapest I. 7.40: Torna. 8 Hírek, hanglemek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Farkas Jenő cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglemek. 15.30: Hírek. 17.15: Harsányi Giz mesél. 17.45: Időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Műszaki tanácsadó. 18.45: Zongora hangverseny. 19.15: Előadás. 19.45: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: Rádió hangjáték. 21.30: Kihívó negyedóra. 21.45: A rádió Balaton estje. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23: Hanglemek. 24: Német, olasz, angol és franciayelvű hírszolgálat. 24.20: Kurina Simi cigányzenekara. 1.05: Hírek.

ÚJ KÖNYVEK

— Kosztolányi Dezső hátrahagyott művei. Kosztolányi Dezső hátrahagyott művei a Nyugat kiadásában most jelentek meg. A műveket Illyés Gyula rendezte sajtó alá és látja el bevezetéssel. Ezen posthumus művek első kötete: „Erős várunk a nyelv” (A magyar szó és gondolat tisztaságáról). A bevezetőből kiemeljük: „... Ime itt a mű, a leg-

különb, amit eddig a magyar nyelvről magyar szépíró alkotott. Szellemes, elmélyült, pompás felkészültséggel harcoló és hódító. De elsősorban azzal ejt meg, hogy vallomás... Ugy irt magyarul, ahogy a legjobb franciák franciául, a legjobb angolok angolul. Ő fejezte be — kellő rostartással — Kazinczy tervét: tanítói hatása óriási, a legújabb írói nemzedéket ő nevelte igényességre” Kosztolányi: Erős várunk a nyelv Nyugat kiadásában, szép kiállításban és díszes kötésben könyvnapra jelent meg. Könyvnapra ára kötvé 228 lei, rendes bolti ára 304 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje a Nyugat újdonságok teljes jegyzékét.

— Lestyan Sándor: Jöskönyv, Álomfejtés. Régi magyar kalendáriumi furcsaságok. A régi magyar kalendáriumok, csúziók, álmokönyvek, babonás könyvek furcsaságai, érdekességei kelnek új életre Lestyan Sándornak ebben a művében. Az első Lőcsei Kalendáriom (1626.) és a Debretzeni Álmos-Könyvecske (1635.) megjelenése óta sok minden változott a világban és az életben, de a naptár fájáról ma is a régi rendben tregnek le a levelek és az álmok örök kísérői maradnak az emberiség éjszakáinak. A mai világ embere azonban többet követel a jóslatok és álomfejtések régi, hagyományos magyarázatainál. Az írót tehát kibővítette, teljessé tette művét azzal, hogy a fejezetek sorában beiktatta a most olyan népszerű Csillagjósolat (Horoszkóp), Tenyérjósolás és a Kártyavetés szórakoztató művészetét. Lestyan Sándor: Jöskönyv, Álomfejtés, az Officina könyvkiadó szép kiállításában, az idei könyvnapra jelent meg és rendes bolti ára 145 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje az Officina kiadványok teljes jegyzékét.

— Kovách Kálmán: Dárius. Ha azt mondjuk, hogy Kovách Kálmánnak ez az érdekes, szórakoztató könyve kutyaregény, mert hiszen „egy milliórdos kutya történetét” olvashatja a magyar közönség ebben a könyvben, akkor nem híven fejezzük ki a mű értékét. A regény passzív hőse ugyan Dárius, a pusztán született magyar puli, de valójában a modern aranyborjúk, a valdúi hős, amely Dárius, az aranykutya képében kel új életre, még pedig Amerikában, a mai idők új igéret földjén, ahol semmi sem lehetetlen, még az sem, hogy egy kutya döntse el dollármilliók birtoklásának a sorsát. Egy különömilliórdos különö végredelele indítja el az esemény és eseménytömeg bonyodalmas szövevényét. A regény görbétükreben minden emberi fonkság film-szalagra kerül s a mai kor fotográfiaja élesen előhívódik ebben az „aranyfűrdő”-ben. Kovách Kálmán: Dárius Rózsavölgyi kiadásban magyar könyvnapra jelent meg. Könyvnapra ára 115 lei, könyvnap után 144 lei, minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje a Rózsavölgyi újdonságok jegyzékét.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HAZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 30 lei, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 23—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nogrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Wittek trafik, Bulevardul Regele Carol 54. — Galgóczy trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Állást keres

Házvezetőnői állást keres perfektil főző megbízható nő. Vidékre is megy. Címekeket a kiadóba kéri. 1148

Autorizált könyvelő román, magyar, német, angol és francia levelező délután 1—2 óráig könyvel és levelez. Megkereséseket „Pontos munka” jellegével a kiadóhivatalba kéri. 1321

Lakás

Különbejárattú bútorozott szoba fürdőszoba használattal, magánházban, esetleg teljes ellátással kiadó. IV. kerület, Str. Mircea Voda 3. 1210

Kiadó egy csinosan bútorozott különbejárattú szoba vízvezetékekkel. III. kerület, Domnita Balasa 32. 1108

Bérbeadó egy szoba, konyha, élskamra és fáskamra. Ugyanott egy, kis szoba és fáskamra. IV. kerület, Str. Mihaela Voda 24. 1312

Adás-vétel

Kocsitulajdonosok figyelmébe! Kész nyírfaudak minden vastagságban olcsón eladók. III. kerület, Bulev. Eroilor dela Tisa 55. 1210

Garderobeszekrény megvételre kerestek. Címekeket a kiadóba kérem leadni. 1320

Férfi téllkabát és öltöny közepertemre, jó állapotban levő, megvételre kerestek. Címekeket a kiadóba kérék. 1313

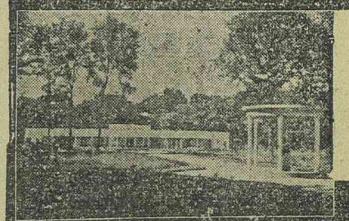
Alkalmi vétel! Kompresszor nélküli 50 P—S. új lassú járatú Dieselmotor „Leobersdorfer” gyártmány. Ugyanott alig használt nagy morzsoló „Cassli” Hofherr-Schranz olcsón eladó. Érdeklődni „Ingrico” Timisoara IV. kerület, Str. Bratianu 37. 7159

Ritka alkalom! Havi negyvenezer lei jövedelem, rentábilis vállalkozás, sürgősen családi okok miatt eladó. Cím a kiadóban. 1158

Különféle

Irodahelyiség és egy üzlethelyiség azonnal kiadó. I. kerület, Str. Lonovici 4 sz. (Püspöki palota). 1157

BAILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomást, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegénység és női bajokat.
Szezon: május 1-től október 15-ig

Tartós hullám

a legújabb módszer szerint olajjal főzve

Waltrich

fodrász
II. kerület, Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok
1—2—3—6 villamos megállójánál.